

Język litewski na maturze: trudne tematy i „wyciek”

W poniedziałek, 5 czerwca tegoroczna sesja egzaminów maturalnych rozpoczęła się obowiązkowym egzaminem z języka litewskiego i literatury.

Mindaugas Grigaitis, przewodniczący Związku Nauczycieli Języka i Literatury Litewskiej, przyznał, że tegoroczne tematy egzaminu były dosyć trudne. Tymczasem w przededniu testu wiedzy z języka i literatury litewskiej na portalach społecznościowych zawrzało — w przestrzeni publicznej zamieszczono rzekome tematy egzaminu. Informacja o „wycieku” tematów maturalnych jednak okazała się fałszywa. »6

Fot. Marian Paluszkiwicz

Elżbieta Witek: W tej chwili jesteśmy właściwie liderem »7

Międzynarodowa konferencja SNPL w Wilnie »12-13

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

**Birbinių g. 4a, 02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel./fax 260 84 44**

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt).

Zastępcy red. nacz.:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski (ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Sekretarz redakcji:
Liucija Stankevičiūtė
(l.stankeviciute@kurierwileński.lt)

Dziennikarze: Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik, Justyna
Giedrojć, Rajmund Klonowski, Ilona
Lewandowska, Anna Pieszko, Antoni
Radczenko, Witold Janczys,
Marian Paluszkiwicz — fotoreporter

Dział Promocji: Andrzej Podworski —
prenumerata (tel. 260 84 44, kolport@
kurierwileński.lt), Jolanta Balkiewicz —
reklama (tel. 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Wydawca: VšĮ „Kurier Wilenski“
Druk: VšĮ „Vilnijos žodis“

Nakład: 3000 egz.

*Materiałów niezamówionych redakcja nie
zwraca. Zastrzeżenie o prawie
do skracania i adiacji tekstów.
Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.
Opinie Czytelników zawarte w ich listach
nie zawsze są zbliżone do opinii redakcji.*

Redaktor dyżurny: Alicja Klonowska,
Apolinary Klonowski

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Projekt finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy
za Granicą 2023.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów
i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

Aleksander Borowik

To będzie sąd stulecia.
Dawid przeciwko Goli-
towi.

Obecnie skromny radny
wileński, a były mer stolicy,
zmierzy się z gigantem –
platformą internetową fil-

Komentarz dnia

Zuokas kontra Netflix

mów i seriali — Netflixem,
który to tylko w pierwszym
kwartale tego roku zarobił
8,17 mld dol!

Duma Artūrasa Zuoka-
sa została głęboko zranio-
na, kiedy zszokowany zo-
baczył najnowszą reklamę
Netflixa, w której Arnold
Schwarzenegger — tak jak
on przed 12 laty, transpor-
terem miazdzy Mercedesa.
Jak mówi — jego autorski
pomysł, który obejrzało
ponad miliard ludzi na
świecie, był bez jego zgody
użyty do plagiatu.

Tak — nie do sprawy,
ale przy okazji, trzeba za-
znaczyć, że w produkcjach
filmowych światowej sła-

wy niejednokrotnie są
używane wątki litewskie.
Jak choćby w słynnym se-
rialu „Słucha narodu”. Tam,
wówczas jako znany ko-
mediowy aktor, a przyszły
prezydent Ukrainy — Wo-
łodimir Zelenski w jednej
ze scen gra w śnie-parodii
zabójstwa Juliusza Cezara.
Przez skrytobójcę zostaje
sześć razy dźgnięty sztyle-
tem, za — m.in... litewskie
numery!

To była aluzja do „zdra-
dy” interesów narodowych,
kiedy obrotni Ukraińcy
omijali wysokie cła, jeź-
dząc kupionymi na Litwie
samochodami z oryginal-
ną rejestracją... ■

Trzy pytania do...

Alicji Dzisiejewicz, kustoszki wileńskiego Muzeum
Adama Mickiewicza

Rozmawiała Justyna Giedrojć

dentów. W zachowanych
dokumentach śledztwa
oraz w koresponden-
cji, którą wymieniali się
przyjaciele, a która dzięki
ostrożności i przebiegłości
Onufrego Pietraszkiewicza
została zachowana do
naszych czasów, wie-
my, jak wyglądało życie
studentów w XIX wieku.

**2. Kto będzie au-
torem odczytu?**

Prelegentka dr Ewa
Semenowicz opowie o
kłopotach i radościach
samego Adama Mickiewi-
cza oraz jego przyjaciół,
a związanych ze sprawa-
mi przyziemnymi: ubra-

niem, jedzeniem, butami.
Także o tym, czym leczo-
no różne młodzieńcze
dolegliwości, chorobiska i
niedomagania. Pani Ewa,
przy parujących kawie i
herbacie, opowie również
o gastronomicznych oraz
herbaciano-kawowych
preferencjach studen-
tów. Spotkanie odbędzie
się w jęz. polskim.

**3. O której począ-
tek spotkania?**

Tradycyjnie zaprasza-
my wszystkich chętnych
na godz. 17.00 do Sali Fi-
lomatów Muzeum Ada-
ma Mickiewicza (ul. Ber-
nardyńska 11). ■

**1. Najbliższa Środa
Literacka odbędzie się
14 czerwca. Jakiej kon-
kretnie tematyce zosta-
nie poświęcone spotkanie
pt. „Dole i niedole filarec-
kich szaf, kieszeni i apte-
czek”?**

Równy przed dwustu
laty Wilno stało się świad-
kiem rozkręcającego się
procesu filomatów i fila-
retów. Komisja, która zo-
stała zwołana przez przy-
byłego z rozkazu cara do
miasta Mikołaja Nowosil-
cowa, podwinęła rękawy
i zaczęła grzebać w rze-
czach i w duszach stu-

KURIER
WILEŃSKI
DZIAŁ REKLAMY I OGŁOSZEŃ
Wilno, Birbinių 4A, 2 piętro, 10 gabinet,
tel./faks. 85 260 84 44, e-mail: reklama@kurierwileński.lt
Zapraszamy w godz. 8.00 - 16.30 (w dniach pracy)

4 czerwca odbyła się ceremonia wręczenia nagród „Srebrny Żuraw” – 14. edycja wręczenia najważniejszych litewskich nagród filmowych odbyła się w Państwowym Teatrze Muzycznym w Kownie Fot. Orestas Gurevičius, ELTA

Sodra: uwaga na fałszywe SMS'y

Mieszkańcy Litwy dostają wiadomości z zagranicznych numerów, które poniekąd są wysyłane przez Sodrę o rzekomym zadłużeniu. „Ważne, by w przypadku otrzymania podejrzanej wiadomości nie klikać w żaden z zawartych w niej linków” – ostrzega Sodra.

Fałszywe wiadomości, wysyłane z zagranicznych numerów telefonów, informują odbiorcę, że ma on niezapłacone składki i że

pieniądze zostały pobrane z jego konta. Poniżej znajduje się fikcyjny link, który przekierowuje na oszukańczą stronę <http://sodra.lt-gyventojai.net>. Według Sodry wszystkie dane osobowe związane z państwowym ubezpieczeniem społecznym można sprawdzić, logując się na swoje konto Sodry pod adresem www.sodra.lt/gyventojai. Należy pamiętać, że adres strony internetowej Sodry

to www.sodra.lt. Jeśli link kończy się na .net, .com, .eu, .info lub zawiera myślnik, jest to fałszywa wiadomość. Oficjalne adresy e-mail Sodry kończą się @sodra.lt. Każda wiadomość wysłana przez Sodrę na adres e-mail lub telefon użytkownika pojawia się również na osobistym koncie Sodry <https://gyventojai.sodra.lt/> lub <https://draudejai.sodra.lt/>. ■

Lrt.lt

Wyrazy najgłębszego współczucia i żalu

JOLANCIE i GABRIELI NOWICKIM
z powodu utraty **Ukochanego Ojca i Dziadka**

składa Zespół Polskiego Teatru STUDIO w Wilnie
z kierownik artystyczną Lilą Kiejzik

NIECH SPOCZYWA W POKOJU

Wyrazy najgłębszego współczucia i żalu

MARKOWI PSZCZOŁOWSKIEMU

z powodu śmierci **Ukochanego Ojca**

składa Zespół Polskiego Teatru STUDIO w Wilnie
z kierownik artystyczną Lilą Kiejzik

NIECH SPOCZYWA W POKOJU WIECZNYM

Imieniny

6 czerwca

Aleksandra, Artemiusza, Dominika, Filipa, Gerarda, Kandyda, Klaudiusza, Laurentego, Marceli, Norberta, Pauliny, Wawrzyńca

7 czerwca

Anny, Antoniego, Jarosława, Jeremiasza, Lukrecji, Pawła, Piotra, Roberta, Teresy, Wiesława

Cytat dnia

„Świat drastycznie się spolaryzował, do czego przyczyniła się Rosja; wobec tej polaryzacji współpraca transatlantycka ma ogromne znaczenie. Sytuacja geopolityczna zmusza nas do współpracy wojskowej i technologicznej” – powiedział w Toronto premier Polski Mateusz Morawiecki po spotkaniu z premierem Kanady Justinem Trudeau.

Liczba dnia

10 ojców i opiekunów odznaczył prezydent Gitanas Nausėda medalami „Za zasługi dla Litwy” z okazji Dnia Ojca

Rejon wileński ma pierwszego wicemera, Vaitkevičiusa

Algis Vaitkevičius, nowy wicemer samorządu rejonu wileńskiego, rozpoczyna swoją pracę po zatwierdzeniu jego nominacji przez Radę Samorządu Rejonu Wileńskiego. Samorząd podkreśla, że liczy na jego kompetencje i doświadczenie w obszarach ochrony środowiska, gospodarki leśnej, utrzymania dróg, edukacji publicznej i ochrony przeciwpożarowej. Jako były radny i leśnik, ma bogate doświadczenie w zarządzaniu i współpracy z samorządem. Vaitkevičius jest członkiem Litewskiej Partii Socjaldemokratycznej i został wybrany na drugą kadencję jako radny, ale zrzeka się mandatu, aby pełnić funkcję wicemera. Wcześniej mer Robert Duchniewicz zapowiadała, że chce, aby wśród wicemerów byli przedstawiciele wszystkich wpływowych ugrupowań, nie odrzucał współpracy z Akcją Wyborczą Polaków na Litwie – Związkiem Chrześcijańskich Rodzin. Jak podkreślał, to droga do harmonijnej współpracy na rzecz mieszkańców.

Na Zameczku w Wilnie będzie nowe przedszkole

W Wilnie podpisano umowę na budowę nowoczesnego przedszkola w rejonie Pilaitė (Zameczek). Przedszkole ma być gotowe w 2026 r. i pomieścić 320 dzieci w 16 grupach. Budynek będzie obejmować basen dla najmłodszych, sale zajęć, administrację i halę sportową. Projekt przedszkola jest częścią większego planu rozwijania infrastruktury publicznej w Wilnie, obejmującego również budowę przedszkoli w innych rejonach miasta. Prace budowlane mają rozpocząć się latem tego roku i będą prowadzone przez firmę UAB Gilesta.

Ukraina sprawdziła schrony. Jedna trzecia nie nadaje się

Ukraina skontrolowała ponad 50 tys. schronów w kraju. To 79 wszystkich obiektów w kraju. Okazało się, że 4679 schronów (9 proc. spośród skontrolowanych) jest zamkniętych, a 11644 – a więc 23 procent – nie nadaje się do użytku. W Kijowie sprawdzono dotąd 2156 (48 proc.) schronów. Z komunikatu MSW wynika, że 37 proc. obiektów nie nadaje się do użycia, a 9 procent jest zamkniętych. Jak informowano wcześniej, w ukraińskiej stolicy działa specjalna komisja, składająca się z władz miejskich i przedstawicieli służb ratunkowych, policji i innych struktur, która codziennie ma informować o postępach kontroli schronów. Do oddolnych inspekcji wezwano też obywateli, którzy w przypadku wykrycia naruszeń mogą powiadomić o nich władze. Prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski zarządził w piątek kontrole wszystkich schronów w kraju po śmierci trzech osób, które w Kijowie podczas ostrzału rosyjskiego nie zdołały schronić się w zamkniętym obiekcie. Jedną z ofiar śmiertelnych było dziecko.

Od 2022 roku Ukraina broni się przed inwazją rosyjską. Codzienne ostrzały wymierzone w ludność cywilną powodują, że sprawne schrony są kluczowe dla funkcjonowania państwa.

Wileńskie lotnisko kupi elektrobusy

Spółka Litewskie Lotniska (lit. Lietuvos oro uostai, LTOU) planuje do 2026 r. zakupić 12 autobusów hybrydowych lub w pełni elektrycznych, które zastąpią obecne autobusy na lotnisku w Wilnie, napędzane silnikami Diesla. Kwota inwestycji w odnowienie floty autobusowej zostanie ogłoszona po zakończeniu przetargu, który zaplanowany jest na jesień. Decyzja o modernizacji autobusów została podjęta po nieudanych negocjacjach z firmami obsługującymi transport obecnie. Litewskie Porty Lotnicze zamierzają także zainstalować stacje ładowania w wewnętrznych obszarach lotniska w Wilnie.

Kowno szuka... choinki bożonarodzeniowej

Kowno ogłosiło publiczny przetarg na głównego dekoratora choinki i przestrzeni placu Ratuszowego w czasie zimowych świąt. Propozycje artystyczne można składać do 28 czerwca. Uczestnicy mogą wybrać jedną z trzech opcji dekoracji, a główne kryteria oceny to estetyka, jakość artystyczna i techniczne rozwiązania. Projekt musi odzwierciedlać tradycje bożonarodzeniowe i korzystać z nowoczesnych materiałów. Cena usług dekoracyjnych nie może przekroczyć 160 tys. euro z podatkiem. Od lat za dekorację festiwalu w Kownie odpowiedzialna jest artystka Jolanta Šmidienė.

Stary-nowy przewodniczący stowarzyszenia samorządów

Na zjeździe członków Stowarzyszenia Samorządów Litwy (lit. Lietuvos Savivaldybių Asociacija, LSA) 31 maja w Wilnie wybrano na drugą kadencję przewodniczącego Mindaugasa Sinkevičiusa, mera rejonu janowskiego. Sześciu innych merów zostało wybranych na wiceprzewodniczących. Zjazd zgromadził 186 delegatów reprezentujących 60 samorządów. Sinkevičius przyjął wybór jako mandat do budowy silniejszego samorządu lokalnego. Podczas kongresu przedstawił osiągnięcia LSA, w tym nowelizację ustawy konstytucyjnej, dającej większe możliwości inwestycyjne samorządom i przekazanie im prawa do dysponowania gruntami państwowymi. Sinkevičius poruszył również kwestie dotyczące edukacji, opieki zdrowotnej, transportu i innych obszarów. Podkreślił też potrzebę decentralizowania polityki regionalnej, tak, aby samorządy nie musiały czekać na zielone światło z góry, aby rozwiązywać lokalne problemy.

Na ukraińską kontrofensywę amerykańskie F-16 nie zdążą

„Amerykańskie samoloty wielozadaniowe F-16 nie zostaną wykorzystane podczas naszej kontrofensywy przeciwko Rosji — te maszyny znajdują się na Ukrainie prawdopodobnie dopiero jesienią lub zimą” — oznajmił w niedzielę ukraiński minister obrony Ołeksij Reznikow, uczestniczący w spotkaniu Dialogu Shangri-La w Singapurze.

„Podstawą ofensywy będą wszystkie pozostające w naszej dyspozycji naziemne rodzaje uzbrojenia. Zrezygnujemy z F-16, ponieważ ich użycie nie gwarantowałoby przełomowych sukcesów już latem. Potrzebujemy też nieco czasu na szkolenia pilotów, a także zapewnienie obsługi technicznej tych maszyn. W tym celu musimy uzgodnić z naszymi partnerami kwestie dotyczące inżynierów i techników, którzy mogliby konserwować i naprawiać F-16” — powiadomił Reznikow w rozmowie z japońską telewizją NHK. Prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski wyraził przekonanie, że jego kraj otrzyma F-16 od zachodnich partnerów. Zastrzegł, że Kijów nie wie, iloma takimi maszynami mógłby w przyszłości dysponować. Forum Dialogu Shangri-La, organizowane od 2002 r. w Singapurze, to jedno z najważniejszych spotkań poświęconych kwestiom bezpieczeństwa w Azji.

W Wilnie znaleziono ciało 5-latka

W Wilnie, w niedzielę, 5 czerwca znaleziono ciało 5-latka. Informację taką podały m.in. portale TV3 i Delfi. O zaginięciu dziecka poinformowano przed godziną 17:00. Zaginionego dziecka szukały siły ratowników, przybyli także nurkowie, jednak ciało chłopczyka ostatecznie znaleziono nieopodal plaży w Żyrmunach. Główne podejrzenie, to że chłopiec utonął.

Na Litwie spadła liczba osadzonych w więzieniach

Liczba więźniów na Litwie spadła o 27 proc. w latach 2016-2022. Trend ten wynika z ogólnego spadku przestępczości. Liczba przestępstw z użyciem przemocy zmniejszyła się, natomiast liczba przestępstw związanych z technologią informacyjną i liczba drobnych przestępstw zwiększyły się. Obecnie około 4,8 tys. osób odbywa karę pozbawienia wolności na Litwie, z czego 500 przebywa w areszcie. Litwa ma czwartą najwyższą liczbę więźniów na 100 tys. mieszkańców w UE, ale planuje wprowadzenie zmian w polityce karnej w celu proporcjonalnego stosowania odpowiedzialności karnej. Litwa nadal potrzebuje modernizacji i inwestycji w infrastrukturę więzienną, a nowe więzienie w Szawłach ma być otwarte w 2026 roku.

Wieża telewizyjna w Wilnie zaświeci „letnimi kolorami”

Najwyższy budynek w kraju, wileńska wieża telewizyjna, będzie podświetlany w „kolorach letnich”. „Każdego wieczoru, od 22:30 do 1:00 w nocy, będziemy świecić w innym letnim kolorze” — powiedziała Żaneta Bereznajienė, szefowa usług w wileńskiej wieży. „Letnie kolory” to będą — niebieski, czerwono-żółty, zielony, fioletowy i różowy.

Niebieski to kolor letniego nieba, czerwono-żółty to kolor letniego ogniska, zielony to kolor kwiatu paproci, fioletowy to kolor tymianku, a różowy to kolor ulubionej potrawy lata — chłodnika.

Wieża telewizyjna zostanie również podświetlona na różowo 10 czerwca, podczas wileńskiego festiwalu chłodnika.

Wieża telewizyjna w Wilnie ma 326 metrów wysokości.

Dwa przypadki ratowania dzieci z zamkniętych aut

W Gargždai i Możejkach strażacy uratowali dwoje dzieci z samochodów. W niedzielę, 4 czerwca ok. godz. 15:35 otrzymano zgłoszenie, że rej. kłajpedzkim w Gargždach (Gargždai) w samochodzie zatrzasnęło się dziecko. Strażacy wybili szybę w BMW X3, otworzyli drzwi i uwolnili dziewczynkę.

Kolejne podobne zgłoszenie otrzymano o godzinie 16:17. Zgłoszono, że w Możejkach w samochodzie VW Caddy zatrzasnęły się drzwi, w środku były kluczyki i dziecko. Drzwi zostały otwarte przy użyciu sprzętu ręcznego, a dziecko zostało przekazane matce.

Manewry na Morzu Bałtyckim. Ćwiczenia Litwy, NATO i Rosji

Na Morzu Bałtyckim manewry rozpoczęły siły Litwy i innych wojsk natowskich, a także Rosja. Siły Morskie Litewskich Sił Zbrojnych rozpoczną największe ćwiczenia „Uderzenie Burzy 2023” na Morzu Bałtyckim. Ćwiczenia będą powiązane z ćwiczeniami NATO BALTOPS 23 i zakończą się operacją desantową żołnierzy piechoty morskiej z Włoch, Polski i Rumunii na plaży Nemirseta w Połudzie. Litewskie wojsko oraz sojusznicy z NATO, w tym Włochy, Polska, Portugalia i Rumunia, wezmą udział w ćwiczeniach, używając okrętów, samolotów i innej techniki wojskowej.

Ćwiczenia będą skupiać się na wojnie minowej, operacjach interwencyjnych, zwalczaniu zagrożeń asymetrycznych, ochronie portu i innych zadaniach. Ważne jest, aby jednostki szkoliły się w ograniczonych i płytkich wodach, minimalizując ryzyko incydentów. W tym samym czasie, jak informują media, manewry na Morzu Bałtyckim rozpoczęła Rosja — w ruch rzuciła ok. 40 okrętów.

Str. opr. A. Klonowski na podst. BNS, vrsa.lt, lsa.lt, PAP; Fot. vrsa.lt, lsa.lt, ELTA, konflikty.pl
Masz newsa? Skontaktuj się z dziennikarzem: a.klonowski@kurierwilenski.lt

Język litewski na maturze: trudne tematy i „wyciek”

1.>>

Honorata Adamowicz

EGZAMIN BYŁ TRUDNIEJSZY

— Trzeba było bardzo uważnie i ze zrozumieniem czytać tekst, żeby zrozumieć. W tym roku tematy były dosyć obszerne, nie tak, jak w ubiegłym roku. Maturzyści, z którymi rozmawiałem, mówili, że egzamin był dość trudny. Ci, którzy szczerze pracowali, nie mieli wielkich trudności na egzaminie. Moim zdaniem egzamin w porównaniu do ubiegłego roku był na prawdę trudniejszy — ocenia w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Mindaugas Grigaitis.

Według danych Narodowej Agencji Edukacji (lit. Nacionalinė Švietimo Agentūra) w tym roku państwowy egzamin z języka litewskiego i literatury wybrało 17,3 tys. maturzystów, tenże egzamin na poziomie szkolnym — prawie 8,8 tys.

POPULARNE TEMATY

— Maturzyści mówili, że dosyć trudny dla nich wydał się temat: „Ar žemdirbiškoji kultūra aktuali šiuolaikiniam žmogui?” (Czy kultura rolnicza jest istotna dla współczesnego człowieka?); autorzy do wyboru: Kristijonas Donelaitis, Marius Katiliškis. Większość z nich od razu go wykreśliła. Sporo osób wybrało temat: „Moters vaizdavimas literatūros kūriniuose” (Wizerunek kobiety w utworach literackich); autorzy do wyboru: Šatrijos Ragana, Antanas Škėma — informuje przewodniczący Związku Nauczycieli Języka i Literatury Litewskiej.

Podczas egzaminu maturzyści mogli korzystać ze zdigitalizowanych utworów autorów lektur obowiązkowych. Komputer, na którym znajdowały się materiały, był odłączony od Internetu. Ogółem w trakcie egzaminu można było ko-

rzystać z komputera 20 minut. Z jednego komputera mogło korzystać nie więcej niż pięć osób.

Żeby otrzymać świadectwo dojrzałości, uczeń powinien złożyć dwa egzaminy maturalne: obowiązkowy egzamin z języka litewskiego i literatury oraz jeden egzamin z wybranego przedmiotu bądź wykonać pracę maturalną. Podstawowa sesja maturalna zakończy się 27 czerwca szkolnym egzaminem z muzykologii. Wyniki sesji mają zostać podane do 13 lipca.

RZEKOMY WYCIEK TEMATÓW EGZAMINACYJNYCH

W przededniu egzaminu państwowego z języka i literatury litewskiej na portalach społecznościowych umieszczono rzekome tematy egzaminu państwowego z języka i literatury litewskiej. Podano, że podczas sprawdzianu wiedzy tematy będą nawiązywały do poświęcenia, rozwoju człowieka oraz motywów roślinnych. Narodowa Agencja Edukacji, która jest odpowiedzialna za przygotowanie

Według danych Narodowej Agencji Edukacji (lit. Nacionalinė Švietimo Agentūra) w tym roku państwowy egzamin z języka litewskiego i literatury wybrało 17,3 tys. maturzystów, tenże egzamin na poziomie szkolnym — prawie 8,8 tys.

zadań egzaminacyjnych i przeprowadzenie egzaminu, z powodu fałszywych informacji zwróciła się na policję, a także zapewniła, że wśród przygotowanych prawdziwych zadań egzaminacyjnych nie było wymienionych tematów.

***

Egzaminy maturalne zostały przeprowadzone w 2 596 ośrodkach. Prace z egzaminów maturalnych będą oceniane przez ponad 1 000 oceniających elektronicznie. Ocenianie elektronicznie stwarza warunki technologiczne do zapewnienia jakości oceny. Ponowna sesja egzaminów maturalnych odbędzie się w dniach od 28 czerwca do 13 lipca. ■

W tym roku państwowy egzamin z języka litewskiego i literatury wybrało 17,3 tys. maturzystów **Fot. Marian Paluszkiewicz**

Elżbieta Witek: W tej chwili jesteśmy właściwie liderem

Tematami przewodnimi wileńskiego spotkania liderów parlamentów państw NATO były wzmocnienie wschodniej flanki i Ukraina. Spotkanie parlamentarzystów jest ściśle powiązane ze szczytem NATO, które odbędzie się w Wilnie w lipcu.

Spotkanie parlamentarzystów krajów NATO odbyło się 2 czerwca. Viktorija Čmilytė-Nielsen w mowie powitalnej oświadczyła, że celem wszystkich krajów Sojuszu Północno-Atlantyckiego jest zapewnienie bezpieczeństwa i pokoju w przestrzeni euroatlantyckiej. „Parlament Litwy opowiada się za strategicznymi decyzjami zapewniającymi długotrwały pokój w Ukrainie i Europie, dlatego wyraził wolę polityczną o zaproszeniu Ukrainy do NATO” — powiedziała szefowa litewskiego Sejmu.

Na piątkowe spotkanie do Wilna przybyło 31 delegacji parlamentarnych. Oprócz krajów NATO byli przedstawiciele Szwecji i Ukrainy. Wśród gości spotkania była marszałek Sejmu RP Elżbieta Witek, która cieszyła się, że społeczność parlamentarna krajów NATO aktywnie włączyła się w dyskusję dotyczącą „obronności i bezpieczeństwa”.

Spotkanie w Wilnie składało się z trzech paneli: o globalnych wyzwaniach stojących przed NATO; kwestii wzmocnienia obronności krajów członkowskich i wzrostu wydatków na ten cel; planów wsparcia Ukrainy przez NATO.

Na inaugurację spotkania przybył prezydent Litwy Gitanas Nausėda. „Bez żadnych wątpliwości NATO powinno zostać najmocniejszą siłą. Mam nadzieję, że lipcowy szczyt NATO w Wilnie przyczyni się do realizacji tego celu” — oświadczył prezydent. Dzień wcześniej przywódca litewskiego państwa w wywiadzie dla telewizji TV3 poinformował o propozycji Andrzeja Dudy „o bliższej współpracy w zakresie bezpieczeństwa militarnego”. Prezydent nie podał szczegółów, ale z jego słów wynikało, że może chodzić o stacjonowanie polskich żołnierzy w naszym kraju.

Przewodniczący Najwyższej Rady Ukrainy podczas przemówienia zaznaczył, że wartości kulturowane

Na spotkanie parlamentów państw NATO przybyła marszałek RP Elżbieta Witek
Fot. Dainius Labutis, ELTA

przez NATO, jak demokracja, wolność osobista, państwo prawa — są również wartościami Ukrainy. Dodał, że ponad 80 proc. ukraińskiego społeczeństwa popiera członkostwo swego kraju w NATO. „Jestem przekonany, że zbliżający się szczyt NATO w Wilnie przyniesie Sojuszowi nową wizję strategiczną, nową wizję architektury i gwarancji bezpieczeństwa. Dla Ukrainy jedyną gwarancją bezpieczeństwa jest członkostwo naszego kraju w NATO” — oświadczył Rusłan Stefanczuk.

Elżbieta Witek zapewniła zebranych, że Polska rozumie, iż przyszłość Ukrainy jest w NATO. „Ukraińskie społeczeństwo nie dopuszcza jakichkolwiek ustępstw wobec agresora, dlatego propozycja zawierania ewentualnych porozumień naruszających integralność terytorialną Ukrainy to ignorowanie głosu milionów ukraińskich obywateli; to również pomysł niezwykle niebezpieczny” — powiedziała polityk.

Marszałek Sejmu RP dodała, że Polska popiera podniesienie progu wydatków na obronność w pań-

stwach NATO do 2,5 proc. PKB. „Podkreśliłam rolę, jaką Polska odgrywa w NATO, jeśli chodzi o przeznaczanie środków z budżetu na obronność. Okazuje się, że w tej chwili jesteśmy właściwie liderem, ponieważ w budżecie mamy zapisane 3 proc. PKB na obronność, ale realnie wydamy 4 proc. — to jest najwięcej spośród państw NATO. Niestety, nie wszyscy chcą wydawać tyle środków. Wiem, że to jest kosztowne, że to trudne i wymagające zadanie, ale bezwzględnie potrzebne, ponieważ bezpieczeństwo nie zna ceny” — oświadczyła dziennikarzom Elżbieta Witek.

W sobotę goście wileńskiego spotkania udali się na poligon do Podbrodzia, aby obserwować ćwiczenia wojskowe. „Bardzo się cieszę, że liderzy parlamentów poszczególnych państw mówią praktycznie jednym głosem. Niezależnie, czy to są kraje wschodniej, południowej lub północnej flanki” — powiedziała Witek.

Szczyt NATO w Wilnie odbędzie się w dniach 11-12 lipca. ■

Opr. Antoni Radczenko
Na podst. BNS i PAP

Niebezpieczny rosyjski ślad w polsko-litewskim gazociągu

5 maja ub. r. odbyło się uroczyste otwarcie polsko-litewskiego gazociągu GIPL. Portal 15min.lt podał, że części do gazociągu mogą pochodzić z Rosji. Analityk Marius Laurinavičius uważa, że to może być groźne dla naszego bezpieczeństwa.

Antoni Radczenko

„Początek działalności GIPL to historyczne wydarzenie nie tylko dla Polski i Litwy, ale dla całego sektora energetycznego w regionie” — mówił podczas otwarcia minister energetyki RL Dainius Kreivys. „Gazociąg GIPL jest przykładem europejskiej solidarności. Potrzebujemy więcej takich połączeń w całej Unii, a mniej partykularnych interesów” — wtórowała minister klimatu i środowiska RP Anna Moskwa.

Działający od ponad roku gazociąg liczy 508 km, z których odcinek litewski wynosi — 165, natomiast polski — 343. Zgodnie z założeniami GIPL ma zdolność przesyłową w kierunku naszego kraju na poziomie 2,5 mld m sześć. rocznie, a w stronę Polski — 2 mld m sześć. Jednym z celów nowego gazociągu była eliminacja tzw. wysp energetycznych.

DOCHODZENIE DZIENNIKARSKIE

Portal 15min.lt właśnie w tygodniu podał wyniki śledztwa dziennikarskiego, z którego wynika, że łączniki rur w gazociągu mogą pochodzić z Rosji. Zdaniem portalu podstawowy wykonawca prac — spółka „Alvora” przed kilkoma laty podpisała umowę na kupno łączników od rosyjskiego koncernu „ChelPipe Group”, który jest zintegrowany z rosyjską infrastrukturą wojskową. Kiedy wyszło to na jaw, litewska spółka państwowa „Amber Grid”, odpowiedzialna za budowę gazociągu, zażądała, aby brakujące części zostały nabyte u europejskich producentów.

Z dochodzenia dziennikarskiego wynika, że „Alvora” mogła użyć rosyjskich części do budowy gazociągu, fałszując dokumenty. „Alvora” miała przedstawić zleceniodawcy fałszywe certyfikaty polskiej spółki „Tasta Armatura” oraz rumuńskiej „Sara SRL”,

■ Jednym z celów budowy GIPL była eliminacja tzw. wysp energetycznych Fot. M.P.

które rzekomo wyprodukowały odpowiednie części do gazociągu. Produkcja tych firm początkowo miała trafić do łotewskiej spółki „Conti Chemicals”, a stamtąd do „Alvory”.

Szacuje się, że ogółem do gazociągu mogło być wmontowanych 158 części na sumę opiewającą 300 tys. euro. Od roku litewska prokuratura prowadzi dochodzenie w tej sprawie. W dochodzeniu pojawiły się też przypuszczenia, że jakość wmontowanych urządzeń nie jest znana. Tymczasem „Amber Grid” poinformowała, że sprawa łączników nie ma wpływu na bezpieczeństwo gazociągu.

OSZUSTWO I KORUPCJA

Analityk ds. Rosji i bezpieczeństwa, Marius Laurinavičius, uważa, że wyniki śledztwa dziennikarskiego są bardzo niepokojące. W rozmowie z naszym dziennikiem oświadczył, że na razie trudno powiedzieć, czy mamy do czynienia ze zwykłym schematem korupcyjnym, czy akcją rosyjskich służb specjalnych.

— Na razie mamy zbyt mało informacji, aby coś powiedzieć na pewno — twierdzi Laurinavičius.

Analityk sądzi, że sprawa z łącznikami do polsko-litewskiego gazociągu bardzo dobrze obrazuje, jak działa państwo rosyjskie i powiązane z nim struktury biznesowe.

— Jakie są zagrożenia? Po pierwsze, mamy do czynienia z oszustwem. Jeśli pominiemy wszystkie inne możliwe zagrożenia, to tutaj widzimy, jak funkcjonuje tzw. rosyjski model biznesowy. Czyli korupcja, łapówki, wszelkiego rodzaju próby przekupstwa polityków. Widzimy, że ten model próbuje utrzymać się u nas, ponieważ jest w stanie trafić nawet na obiekty strategiczne — tłumaczy rozmówca, którego zdaniem jest to zjawisko bardzo niebezpieczne.

— Jeśli uważamy, że wpływ Rosji w kraju jest czymś niebezpiecznym, to oczywiście takie fakty są niebezpieczne. To są pieniądze, umowy, korupcja, poprzez które Rosja próbuje wpływać na sytuację — podkreśla Marius Laurinavičius. ■

Ukraińskie dzieci uratowane z deportacji wymagają pomocy psychologicznej

Ukraińskie dzieci, które udało się sprowadzić z przymusowej deportacji do kraju, wymagają m.in. pomocy psychologicznej; mają ciężkie traumy — powiadomiła doradczyni prezydenta ds. praw dzieci, Daria Herasymczuk.

„Dzieci, które były przymusowo wywiezione do Rosji, mają ogromne traumy, widziały śmierć bliskich, doświadczyły głodu, były pod presją psychologiczną” — powiedziała ukraińska rzeczniczka praw dziecka na antenie ukraińskiej telewizji.

„NIKT ICH NIE KOCHA”

Jak dodała, podczas deportacji Rosjanie mówili dzieciom, że „Ukrainy nie ma, ich bliscy ich nie potrzebują, że nikt nie przyjedzie po nie, nikt ich nie kocha”. W związku z tym ważnym elementem pomocy dla uratowanych jest wsparcie psychologiczne.

„Rodzice dziewczynki w wieku 5-6 lat powiedzieli mi, że dziecko potrzebuje pomocy psychologicznej, bo dziecko ciągle pyta: czy na pewno mnie kochacie? Małe dziecko, któremu cały rok mówiono, że rodzice go nie kochają, nawet widząc kochających bliskich, którzy je obejmują, mówią, że kochają — to dziecko ciągle podświadomie zadaje to pytanie” — opowiadała Herasymczuk, cytowana przez portal Suspilne.

ALGORYTM POMOCY

Rzeczniczka praw dziecka powiedziała, że władze Ukrainy stworzyły algorytm pomocy, który polega na analizie każdego przypadku w celu ustalenia, jaki rodzaj pomocy jest dziecku niezbędny. „Każda sytuacja jest indywidualnie badana, by ustalić, czy niezbędna jest jakaś pomoc medyczna; w jakim zakresie jest potrzebne wsparcie psychologiczne, a także innego rodzaju — pomoc humanitarna, wsparcie dla rodziny” — wyjaśniała Herasymczuk. Podkreśliła, że starszym dzieciom Rosjanie próbują wpoić poczucie winy za to, że wyjechały, że nie są zabierane, że na Ukrainie trwa wojna.

Ważnym elementem pomocy dla uratowanych dzieci jest wsparcie psychologiczne. Fot. EPA-ELTA

TRAUMY PSYCHOLOGICZNE

„Agresor powoduje ciężkie traumy psychologiczne, w wyniku których ofiara uważa, że jest czemuś winna, że odpowiada za inwazję agresora” — wyjaśniała ukraińska urzędniczka.

Sytuacja i stan dzieci zależą od ich wieku, a także od tego, w jakich warunkach i jak długo przebywały będąc w rękach Rosjan. Niektóre trafiały do ośrodków, inne — do rodzin zastępczych.

UPROWADZONE DZIECI

Herasymczuk powiadomiła, że pod koniec maja ukraińskie władze miały potwierdzone informacje o ponad 19,5 tys. uprowadzonych dzieci. Są to jedynie przypadki, które udało się zweryfikować. W rzeczywistości wywiezionych dzieci może być wielokrotnie więcej.

17 marca Międzynarodowy Trybunał Karny w Hadze wydał nakazy aresztowania prezydenta Rosji Władimira Putina i rosyjskiej komisarz

ds. praw dziecka Marii Lwowej-Bielowej. Sędziowie uznali, że są realne podstawy, by sądzić, że są oni odpowiedzialni za zbrodnie wojenne polegające na bezprawnych deportacjach dzieci z okupowanych terenów Ukrainy do Rosji.

Polska pomoc — karetki pogotowia

17 karetek oraz ciężarówka z pomocą humanitarną wyruszyły w poniedziałek z Wrocławia do obwodów dniepropietrowskiego i kirowogradzkiego w Ukrainie. Wysyłkę specjalistycznego sprzętu zorganizował samorząd województwa dolnośląskiego. Dziewięć karetek ratunkowych wypełnionych środkami medycznymi, artykułami spożywczymi oraz kocami trafi do obwodu dniepropietrowskiego, a osiem do kirowogradzkiego. Tir z pomocą humanitarną również został skierowany do obwodu kirowogradzkiego.

Opr. Aleksander Borowik
na podst. PAP

Nadciąga widmo suszy: zagrożenie dla plonów i ryzyko pożarów

Brak opadów sprawia, że Litwa zbliża się do stanu określanego jako susza meteorologiczna (atmosferyczna), a w niektórych zachodnich obszarach kraju ona już została odnotowana.

Honorata Adamowicz

Susza sprawiła, że ryzyko pożarów lasów wzrosło na całej Litwie, a rolnicy już teraz liczą straty nią spowodowane.

— W Šilutė, Kłajpedzie i Kretyndze już została ogłoszona susza meteorologiczna, ale ona powoli obejmuje coraz więcej samorządów Litwy. Deszczu brakuje w całym kraju. Miejscami zdarzają się niewielkie opady, ale one tylko zmywają kurz, są zbyt małe, żeby przyniosły większą korzyść. Ryzyko pożarów już jest czwartego stopnia, ale zbliżamy się do piątego stopnia, czyli najwyższego — alarmuje w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” meteorolog Gytis Valaika.

W tym roku maj był bardziej suchy niż rok temu. Maj w tym roku wyróżnił się również obfitością mrozów. Najczęściej przymrozki zdarzają się w pierwszej połowie maja, teraz było wiele dni z mrozami przez cały miesiąc, ich rozprzestrzenianie się było dość wysokie. Z jednej strony, mrozy w maju nie są rzadkością, ale w tym roku wyjątkowość polega na ich dużej ilości i rozprzestrzenianiu się

NIEPOKOJĄCE PROGNOZY

— Co dotyczy opadów — dobrych wieści, niestety, nie ma. W ciągu najbliższych dni będzie bez opadów i upalnie. Być może w weekend popada, ale to też nie jest pewne. Prognozy na dłużej też nie są optymistyczne, wszystko wskazuje na to, że czerwiec będzie bardzo suchy. Teraz jest sucho, chociaż temperatury nie są wysokie, a czekają nas upały, więc susza będzie tylko większa i będzie rozprzestrzeniała się po całym kraju. Wszystkie prognozy wskazują na to, że susza szybko się nie skończy — zaznacza meteorolog.

RYZYKO POŻARÓW LASÓW

Mindaugas Petkevičius, zastępca dyrektora generalnego ds. leśnictwa w Przedsiębiorstwie Lasów Państwowych Litwy, w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” powiedział, że ryzyko pożarów lasów wzrosło na całej Litwie.

— Liczba pożarów wzrosła bardzo drastycznie. W ciągu tygodnia mamy kilkanaście pożarów. W lasach panuje susza, więc mała nieostrożność może spowodować wielką tragedię. Codziennie po kilka razy nasi pracownicy wyjeżdżają do lasów, żeby sprawdzić, czy nigdzie nie ma pożarów. W weekendy i wieczory robią to jeszcze częściej. Jeżeli wkrótce nie zacznie padać, to na Litwie zostanie wprowadzony piąty, najwyższy stopień zagrożenia pożarowego. Dlatego bardzo prosimy wszystkich odwiedzających lasy o zachowanie szczególnej ostrożności

podczas przebywania w lasach — tłumaczy Mindaugas Petkevičius.

SYTUACJA ROLNIKÓW

Raimundas Juknevičius, prezes Litewskiego Związku Rolników, w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” powiedział, że w tym roku sytuacja rolników jest tragiczna.

— Ten rok dla rolników jest po prostu tragiczny. W kraju panuje susza. Tegoroczne plony będą o wiele mniejsze i gorszej jakości w porównaniu do tych, co mieliśmy ostatnio. Przyczyn tego jest kilka: oczywiście — susza, która panuje w kraju, ale też i mrozy, które mieliśmy w maju i nawet jeszcze zdarzają się w czerwcu. Kolejny powód to taki, że rolnicy oszczędzali na nawozach, ponieważ są bardzo drogie. Na dobry urodzaj nie ma co liczyć. Ucierpią też i hodowcy bydła, ponieważ słyszałem, że w tym roku trawy jest o 70 proc. mniej — komentuje Raimundas Juknevičius.

■ Rys. Władysław Mickiewicz

Prace twórców, związanych z Wilnem na wystawie w pałacu Tyszkiewiczów w Zatroczu

W piątek, 2 czerwca, w pałacu byłej ordynacji Tyszkiewiczów w Zatroczu została otwarta wystawa „Nigdzie od swojego miasta. W kręgu artystów z Suwalszczyzny w środowisku wileńskim (do 1939 roku)”.

Muzeum Okręgowe w Suwałkach, we współpracy z Dyrekcją Trockiego Historycznego Parku Narodowego na Litwie, przygotowało wystawę prezentującą twórczość malarzy miasta i regionu związanych z Wilnem. Pokazywani są przede wszystkim twórcy z okresu międzywojennego (1918-1939), kiedy to Wilno przeżywało swój artystyczny renesans.

Był to czas zarówno pomyslny dla adeptów sztuki z Suwalszczyzny, jak i dla środowiska artystycznego Wilna. Marian Kulesza, Adam Międzybłocki, Jakub Goldblatt, Rachela Mariampolska, Witold Kairiūkštis, Czesław Wierusz-Kowalski — to tylko kilka, dobrze znanych, nazwisk twórców, którzy zapisali się w polskiej i litewskiej historii sztuki. Zależy nam na pokazaniu siły i wartości środowiska artystycznego, które nie zapisało się w pamięci kulturowej z godną swą rolą siłą.

Obrazy pochodzą przede wszystkim ze zbiorów własnych suwalskiego muzeum. Ekspozycję uzupełniają dzieła wypożyczone, dzięki życzliwej współpracy, z Litewskiego Muzeum Sztuki w Wilnie, Muzeum Podlaskiego w Białymstoku oraz kolekcji prywatnych. Na wystawie pokazujemy prace twórców, w różny sposób związanych z Wilnem, którzy studiowali na Wydziale Sztuk Pięknych USB.

Są to: Witold Kairiūkštis (1890 Sejny-1961 Wilno), Eugeniusz Kazimirowski (1873 Wygnanka-1939 Białystok), Marian Kulesza (1878 Suwałki-1943 Wilno), Adam Międzybłocki (1885 Gryszkańce koło Sejny-1956 Gdańsk), Czesław Wierusz-Kowalski (1882 Monachium-1984 Warszawa), Joanna Wiwerusz-Kowalska (1930 Wilno-2005 Paryż), Witold Urbanowicz (1911 Suwałki-1994 Tauroszyzki), Andrzej Strumiłło (1927 Wilno-2020 Suwałki).

Ponieważ prace wielu z interesujących nas artystów nie zachowały się lub zachowały się w niewielkiej ilości,

W Pałacu byłej ordynacji Tyszkiewiczów w Zatroczu została otwarta wystawa prezentująca twórczość malarzy związanych z Wilnem **Fot. Marian Paluszkiewicz**

a część z nich nie jest dostępna, wystawę wzbogacamy archiwaliami. Zabieg ten pomoże zaprezentować pełniej mniej znanych, niepamiętanych twórców, których trudne losy przeżyła lub złamała II wojna światowa.

Na wystawie, obok obrazów, grafik i rysunków, pokazane są kopie archiwaliów z Archiwum Narodowego w Wilnie i Biblioteki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, dotyczące życia i twórczości prezentowanych na niej twórców oraz tych artystów, o których nasza wiedza i pamięć ogranicza się do przechowywanych w archiwach i bibliotekach dokumentów przeszłości. Należą do nich: Jakub Goldblatt (1860 Suwałki-1929 Nowy Jork/Wilno?), Rachela Mariampolska (1911 Suwałki-po 1941 Wilno), Marian Meszczyński (1910 Podwigrzy-po 1970?).

Pokaz ukazuje nie tylko różnorodność powstającego w Wilnie malarstwa, ale także podkreśla wspólnotę dwóch ośrodków: Wilna jako cen-

trum kultury i Suwałk oraz Suwalszczyzny jako miejsca symbolicznych narodzin artystów tę kulturę i sztukę tworzących.

Do 31 października 2023 r. ekspozycja jest pokazywana w pałacu byłej ordynacji Tyszkiewiczów w Zatroczu (ul. Użtrakio 17, Troki). Pałac należy do Dyrekcji Trockiego Historycznego Parku Narodowego, z którym Muzeum Okręgowe w Suwałkach współpracuje od wielu już lat.

Kolejnym miejscem ekspozycji od 15 listopada 2023 r. do 14 stycznia 2024 r. będzie siedziba Muzeum Okręgowego w Suwałkach. Tutaj będziemy chcieli wystawę wzbogacić o dzieła, które znajdują się w zbiorach innych placówek w Polsce, m.in. w Bibliotece Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Okręgowego w Toruniu, Muzeum Podlaskiego w Białymstoku oraz Muzeum Narodowego w Warszawie.

Organizatorzy

Integracja czy dezintegracja?

Międzynarodowa konferencja SNPL w Wilnie

W Wilnie odbyła się X Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa pt. „Miejsce Wilna i Warszawy w procesach integracji (dezintegracji) regionalnej i euroatlantyckiej – postępy, wyzwania, perspektywy”.

Justyna Giedrońc

Wydarzenie przebiegało w dniach 1-3 czerwca. Organizatorem konferencji było Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy (SNPL).

Pierwszy dzień konferencji odbył się w Ambasadzie RP w Wilnie. Uczestników przywitał ambasador RP na Litwie Konstanty Radziwiłł. Życzył wszystkim uczestnikom owocnych obrad z punktu widzenia naukowego, zachęcił także wypracować jak najwięcej ciekawych pomysłów.

„Mam nadzieję, że to spotkanie, oczywiście nie ostatnie, będzie istotnym wkładem do przyszłości naszej części świata, a być może w ogóle świata przede wszystkim w kontekście obrony pewnych zasad postępowania międzynarodowego. Tak, żeby niemożliwe były rozwiązania siłowe, brutalne, agresywne, takie, jakie obserwujemy dzisiaj. Jest to wielkie wyzwanie i zadanie dla nas wszystkich” — zaznaczył Konstanty Radziwiłł.

PONAD 20 SPOTKAŃ

Jest to kolejna konferencja zorganizowana przez Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy.

— Chociaż teoretycznie jest to dziesiąta konferencja międzynarodowa, w rzeczywistości nasze stowarzyszenie, które było założone 1989 r., zorganizowało już ponad dwadzieścia takich spotkań. Po prostu zaczęliśmy liczyć je dopiero dziesięć lat temu — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” prof. dr Wojciech Stankiewicz, prezes SNPL.

JUBILEUSZ WILNA

Tegoroczne wydarzenie poświęcone jest obchodom 700-lecia Wilna.

— Uwzględniając, że 700-lecie Wilna obchodzi wiele różnych organizacji, postanowiliśmy, że nie bę-

■ Konferencję zorganizowało Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy

dziemy podnosić kwestii jubileuszu stolicy, który zaczęto świętować już w końcu stycznia. Postanowiliśmy rozszerzyć zakres różnych zagadnień i spojrzeć na te 700 lat nie tylko z historycznego punktu widzenia, ale szerzej. Praktycznie w ciągu całego tego okresu jedną z najbardziej ścisłych więzi była więź Wilna i Warszawy, czyli Litwy i Polski. Z tego właśnie punktu widzenia postanowiliśmy zorganizować konferencję pt. „Miejsce Wilna i Warszawy w procesach integracji (dezintegracji) regionalnej i euroatlantyckiej – postępy, wyzwania, perspektywy”. Wybraliśmy aspekt — procesy integracyjne, które z biegiem czasu zmieniały się. Dlatego rozpatrzmy kilka kwestii, wśród nich współpracę ekonomiczną, czyli procesy integracyjne w perspektywie historycznej. Ogarnęliśmy różne lata, ale oczywiście nie musimy patrzeć tylko wstecz, wyłącznie na historię, ale również na dzień dzisiejszy. Współpraca między Polską i Litwą jest aktualna szczególnie w

dobie obecnej, dlatego dużo referatów zostało wygłoszonych właśnie z tego punktu widzenia. Od kilku lat konferencję rozpoczynamy od panelu dyskusyjnego — kontynuuje prezes SNPL.

LICZNE GRONO UCZESTNIKÓW

— W tym roku udało nam się zorganizować dosyć dużą konferencję. Na liście uczestników jest około 80 osób. Większość prelegentów to naukowcy z Polski. Obecni są też naukowcy z Czech, Ukrainy, Białorusi i oczywiście z Litwy. Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy od sześciu lat jest członkiem Europejskiej Federacji Polonijnych Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych. Jednoczy ono naukowców z pięciu krajów — Wielkiej Brytanii, Francji, Niemiec, Austrii i Litwy. Gościem konferencji jest przedstawiciel Stowarzyszenia Inżynierów Wielkiej Brytanii — zaznacza prof. dr Wojciech Stankiewicz.

12.>>

PORUSZONO WIELE KWESTII

M.in. dr hab. Jarosław Wołkownikowski, prof. Filii Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie wygłosił referat na temat wydatków na obronność krajów NATO po 1990 r., prof. dr Bogusław Grużewski (Uniwersytet Wileński) przybliżył tematykę rynków pracy krajów bałtyckich w obliczu procesów integracyjnych. Głos zabrali m.in. dr Antanas Valionis, dyplomata, polityk i politolog, dr Algimantas Kasparavičius z Instytutu Historii Litwy.

Dr hab. Zdzisław Julian Winnicki z Uniwersytetu Wrocławskiego opowiedział o uwarunkowaniach integracyjnych w Europie z punktu widzenia paradygmatu cywilizacyjnego, dr hab. Alina Grynia z Filii Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie mówiła o dyplomacji klimatycznej jako wyzwaniu dla Unii Europejskiej i państw członkowskich. Dr hab. Wojciech Lis, prof. Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II poruszył temat poszanowania wspólnego dziedzictwa historycznego i kulturowego jako warunku stymulującego współpracę Polski i Litwy w procesach integracji regionalnej i euroatlantycznej. Dr hab. Małgorzata Dziembała, prof. Uniwersytetu Ekonomicznego

■ Uczestników przywitał ambasador RP na Litwie Konstanty Radziwiłł

w Katowicach mówiła o spójności polskich regionów w kontekście pandemii COVID-19. Głos zabrali także prof. Viacheslav Chebotarov, dr Iegor Chebotarov z Ługańskiego Państwowego Uniwersytetu im. T. Szewczenki (Ukraina).

WSPARCIE SPONSORÓW

Wydarzenie na skalę międzynarodową nie mogłoby się odbyć bez pomocy sponsorów oraz partnerów.

— To już kolejna organizowana przez SNPL konferencja, którą wspiera Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie. Ponadto naszymi sponsorami są: Departament Mniejszości Narodowych przy rządzie RL, Instytut Polski w Wilnie oraz agencja turystyczna Go Vilnius — podkreśla rozmówca.

W czasie wolnym od obrad uczestnicy konferencji mieli okazję zwiedzić z przewodnikiem Wilno oraz Kiernów, najstarszą stolicę Litwy. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

■ Udział w wydarzeniu wzięli naukowcy, przedstawiciele biznesu i administracji, a także polscy i litewscy eksperci

Litwę czeka nietypowa recesja

W pierwszym kwartale 2023 r. PKB Litwy odnotował spadek niższy niż zakładano. Ekonomista Aleksandras Izgorodinas twierdzi, że mamy do czynienia z recesją. Obecna recesja będzie miała też pozytywne elementy.

Antoni Radczenko

Państwowa Agencja Danych poinformowała, że w pierwszym kwartale 2023 r., porównując z tym samym okresem w roku minionym, Produkt krajowy brutto (PKB) skurczył się o 2,7 proc. Wcześniejsze prognozy mówiły, że spadek będzie większy, w granicach ok. 3,7 proc.

MOCNIEJSZA GOSPODARKA

Jeśli porównamy pierwszy kwartał 2023 r. z ostatnim roku 2022, to w roku obecnym PKB zaliczył spadek o 2,1 proc.

— Faktycznie spadek okazał się mniejszy niż zakładano. To dotyczy również w skali roku, jak i kwartału. Tym niemniej gospodarkę dosięgła recesja. Warto rozpatrzyć kilka aspektów. PKB w pierwszym kwartale 2023 r. był wyższy niż w tym samym kwartale w roku 2019 (ostatni przedpandemiczny rok — przyp. red.). To oznacza, że gospodarka odnotowuje spadek, ale jest to spadek z o wiele mocniejszej pozycji. Gospodarka teraz, nie patrząc na spadek, jest mocniejsza niż ta sprzed czterech lat — wytłumaczył „Kurierowi Wileńskiemu” Aleksandras Izgorodinas, ekonomista oraz doradca Litewskiej Konfederacji Przemysłowców.

SPADEK I OŻYWIENIE

Ekonomista sądzi, że litewska recesja jest bezpośrednio powiązana z procesami ogólnoswiatowymi.

— To jest normalna sytuacja. Teraz w Europie, częściowo też w Stanach Zjednoczonych, z powodu wyższych odsetków zmalał popyt na towary. Dlatego sektor przemysłowy odpowiadający za produkcję towarów cofnął się. Gospodar-

„Faktycznie spadek okazał się mniejszy niż zakładano” — mówi Aleksandras Izgorodinas

Fot. Dainius Labutis, ELTA

— Ceny surowców, w skali światowej, zaczęły się zmniejszać. Na przykład dlatego, że w Europie zmniejszyła się cena na gaz. W Europie jest bardzo powolna inflacja. Całkiem możliwe, że w drugiej połowie tego roku w Europie będziemy mieli deflację. To będzie miało pozytywny wpływ na życie mieszkańców Litwy, bo automatycznie spowoduje niższą inflację też w naszym kraju — powiedział rozmówca.

ka Litwy jest mocno uzależniona od przemysłu. To dzieje się też w innych krajach. Na przykład w Niemczech, gdzie gospodarka trafiła do technicznej recesji. Chociaż obecnie spadek u nas jest

najszybszy w Europie, to, moim zdaniem, ożywienie gospodarcze również zawita do nas jako jedno z pierwszych w następnym roku — zapewnił Izgorodinas.

Recesja jest zjawiskiem ekonomicznym polegającym na znacznym zahamowaniu tempa wzrostu gospodarczego. Recesja techniczna jest jedną z odmian tego zjawiska. Pojawia się, kiedy spowolnienie następuje przez dwa kwartały z rzędu.

Obecna sytuacja w gospodarce będzie różniła się od podobnych wydarzeń w przeszłości.

— Będziemy mieli bardzo nietypową recesję. Na przykład recesja z lat 2008-2009 z sektora eksportującego bardzo szybko przełożyła się na sytuację wewnątrz kraju. To znaczy — zmniejszył się eksport, to spowodowało wyższy wskaźnik bezrobocia, co z kolei przyczyniło się do mniejszej konsumpcji wewnątrz kraju. Tym razem jest inaczej. Sądzę, że do takiej sytuacji nie dojdzie. Zmiany będą miały bardzo ograniczony wpływ na sytuację w kraju. Widząc statystykę dotyczącą zatrudnienia, rozmawiając też z przedstawicielami przemysłu, to nikt nie chce zwalniać pracowników. Są świadomi tego, że kiedy nastąpi ożywienie gospodarcze, to po prostu nie znajdą odpowiednich ludzi do pracy. Dlatego społeczeństwo, rynek wewnętrzny, przejdzie przez nią o wiele łatwiej, niż to było wówczas — podkreślił ekonomista.

PLUSY I MINUSY

Zdaniem przedstawicieli Państwowej Agencji Danych negatywny wpływ miały złe wyniki w sektorze przemysłowym, handlu hurtowym i detalicznym, transporcie i na rynku nieruchomości.

14.>>

Poza tym ustalono, że przeciętne wydatki gospodarstwa domowego, porównując pierwszy kwartał obecnego i ostatni minionego roku, wzrosły o 2,2 proc. Natomiast eksport i import towarów oraz usług zmniejszył się odpowiednio na 2 i 7,4 proc.

Ekonomista, w rozmowie z naszym dziennikiem, zaznaczył, że obecna recesja będzie miała również dodatnie strony.

— Ceny surowców, w skali światowej, zaczęły się zmniejszać. Na przykład dlatego, że w Europie zmniejszyła się cena na gaz. W Europie jest bardzo powolna inflacja. Całkiem możliwe, że w drugiej połowie tego roku w Europie będziemy mieli deflację. To będzie miało pozytywny wpływ na życie mieszkańców Litwy, bo automatycznie spowoduje niższą inflację też w naszym kraju — powiedział rozmówca.

Zgodnie z prognozami Eurostatu w strefie euro, w maju, roczna inflacja miała być na poziomie 6,1 proc., w kwietniu wynosiła 7 proc. Na Litwie inflacja roczna ma być na poziomie 10,7 proc. Są też negatywne aspekty.

— Liczba osób zwolnionych nie będzie duża, tym niemniej jakiś poziom bezrobocia wzrośnie,

co w swoją kolej wpłynie na konsumpcję — podkreślił Aleksandras Izgorodinas.

OCENA MIĘDZYNARODOWA

O możliwej deflacji wypowiedział się również prezes zarządu Banku Litwy. Jego zdaniem pod koniec roku może dojść do obniżenia cen. „Wszystko zależy od kilku czynników: konkurencji na rynku wewnętrznym i cen na rynkach zewnętrznych, ponieważ większość naszych szokowych sytuacji dotyczących cen bierzemy stamtąd” — oświadczył Gediminas Šimkus.

O tym, że nie powinna nastąpić zapaść gospodarcza, mówi wysoka ocena Litwy przez ekspertów agencji Fitch Ratings. Jest to amerykańska agencja ratingowa, która ocenia ponad 5 700 instytucji finansowych, ponad 200 przedsiębiorstw oraz 100 państw. W tym roku agencja przyznała ocenę ratingową Litwy na poziomie A. Ekspertcy podkreślili, że litewski przemysł oraz finanse publiczne były odporne na wahania gospodarcze spowodowane pandemią oraz wojną w Ukrainie. Podobną ocenę Litwy przyznała inna agencja ratingowa Moody's Investment Service. ■

Wilnianie wciąż zarabiają najlepiej

W pierwszym kwartale 2023 r. różnica w wynagrodzeniach brutto między regionami wyniosła 421,8 euro — wynika z raportu Państwowej Agencji Danych. Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w I kwartale br. w stołecznym regionie wynosiło 2 191 euro i oznacza wzrost o 3,6 proc. w porównaniu z IV kwartałem 2022 r.

W regionie środkowo-zachodniej Litwy wynagrodzenie brutto wynosiło 1 769,2 euro, czyli wzrost o 2,6 proc. w ciągu kwartału. Różnica w wynagrodzeniach brutto między regionami w IV kwartale 2022 r. wynosiła 421,8 euro, co oznacza wzrost o 32 euro. Średnie miesięczne wynagrodzenie netto w stołecznym regionie wynosiło 1 349,8 euro, co oznacza wzrost o 3,3 proc. w porównaniu z czwartym kwartałem 2022 r., podczas gdy w regionie środkowo-zachodnim wynosiło 1 117,3 euro, co oznacza wzrost o 3 proc.

Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w ciągu kwartału wzrosło we wszystkich okręgach, od 1 proc. w Kłajpedzie do 5,8 proc. w Mariampolu.

Najwyższe wynagrodzenie brutto w wysokości 2 191 euro wypłacano pracownikom przedsiębiorstw, instytucji i organizacji w okręgu wileńskim. Najmniej — 1 547,9 euro zarabiali pracownicy okręgu uciańskiego.

Ekspert i import towarów oraz usług zmniejszył się odpowiednio o 2 i 7,4 proc.
Fot. Marian Paluszkiewicz

Lrt.lt
Fot. M.P.

Nauczyciele są coraz częściej narażeni na przemoc psychiczną

Honorata Adamowicz

Nauczyciele są coraz częściej narażeni w szkołach na mobbing i przemoc psychiczną. Koledzy, władze, rodzice uczniów, a czasem nawet same dzieci – używają przemocy psychicznej wobec nauczycieli. Dlatego Litewski Związek Pracowników Oświaty i Nauki rozpoczyna projekt współpracy z Państwową Inspekcją Pracy.

Będzie on miał na celu poznanie skali przemocy psychicznej wobec pedagogów w placówkach oświatowych na Litwie.

DOTKLIWY PROBLEM W SEKTORZE EDUKACJI

— Sektor edukacji jest jednym z obszarów, w których problem przemocy psychicznej i mobbingu jest szczególnie dotkliwy. Chcemy nie tylko zwrócić uwagę na przemoc psychiczną i mobbing wobec nauczycieli, ale także przyjrzeć się bliżej skali problemu, dlatego podpisaliśmy porozumienie o współpracy z Państwową Inspekcją Pracy Republiki Litewskiej — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” prezes Litewskiego Związku Pracowników Oświaty i Nauki Egidijus Milešinas.

BADANIE W CELU POZNANIA SKALI PRZEMOCY PSYCHICZNEJ

W niedalekiej przyszłości Litewski Związek Pracowników Oświaty i Nauki planuje wraz z jednym z uniwersytetów rozpocząć badanie, mające na celu określenie prawdziwego poziomu przemocy psychicznej w litewskich placówkach edukacyjnych.

— Badania będą przeprowadzali naukowcy. Zostaną stworzone specjalne ankiety dla nauczycieli, dyrekcji szkół, a także dla uczniów i rodziców. Następnie naukowcy będą badać odpowiedzi i planujemy, że w październiku br. dadzą

Nauczyciele wobec swoich kolegów też czasami stosują przemoc psychiczną na przykład poprzez upokorzenia i szerzenie plotek

nam wszystkie niezbędne odpowiedzi. 30 listopada ma odbyć się duża konferencja, na której zostaną przedstawione wyniki tych badań. Skala przemocy rośnie z każdym rokiem, dlatego nie wolno o tym problemie milczeć, gdyż w takim wypadku pogłębi się on jeszcze bardziej. Trzeba głośno o tym mówić i zacząć wreszcie coś robić, żeby ten problem rozwiązać — podkreśla Egidijus Milešinas.

NIEWDZIĘCZNY ZAWÓD I BRAK KADRY PEDAGOGICZNEJ

Litewski Związek Pracowników Oświaty i Nauki, który zrzesza

ponad 11 tys. pedagogów, jest największy w kraju. Przedstawiciele związku przekonują, że nie tylko wynagrodzenie, ale także środowisko pracy demotywuje młodych specjalistów do wyboru zawodu nauczyciela, co prowadzi do dramatycznego niedoboru pracowników oświaty.

Obecnie szkoły w całym kraju szkoły żyją w intensywnym rytmie poszukiwania nauczycieli. Szacuje się, że w samej stolicy — gdzie jest właśnie największy problem z brakiem pedagogów — już we wrześniu zabraknie około tysiąca nauczycieli.

17.>>

Przemoc psychiczna

Przemoc psychiczna to forma długotrwałego znęcania się nad drugą osobą i w świetle prawa traktowana jest jako przestępstwo. Przemoc psychiczna polega na wchodzeniu w takie interakcje z drugą osobą, by w ich następstwie ona czuła się źle.

Formą przemocy psychicznej mogą być: groźby, wyzwiska, manipulacje, szantaż, upokorzenia, publiczne uszczypliwości, inne działania, które mają na celu obniżenie wartości drugiej osoby.

16.>>

— Z każdym rokiem będziemy mieli coraz mniej nauczycieli, bo ten zawód jest bardzo ciężki, nieopłacalny i niewdzięczny.

Ale chodzi nie tylko o to, że płace są nieadekwatne. Niskie wynagrodzenie to nie jest jedyna przyczyna niedoboru pracowników w tym zawodzie — mówi Milešinas.

RODZAJE I PRZYKŁADY PRZEMOCY PSYCHICZNEJ

Nauczyciele na Litwie, w przeciwieństwie do przedstawicieli wielu innych zawodów, spotykają się z trzema rodzajami przemocy psychicznej. Pierwszy rodzaj ma miejsce, gdy nauczyciele są psychicznie maltretowani przez dyrekcję szkoły. Drugi — gdy pedagodzy sami stosują wobec swoich kolegów przemoc psychiczną. Natomiast trzeci rodzaj, najczęstszy, gdy nauczyciele spotykają się z przemocą ze strony uczniów i ich rodziców.

— Przykładów przemocy psychicznej w środowisku pedagogicznym jest mnóstwo. Na przykład dyrekcja także może wywierać psychiczną przemoc na nauczycielach zmuszając ich do wykonywania prac, które nie wchodzą w zakres jego obowiązków, a wymagają kolejnych godzin pracy. Nauczyciele wobec swoich kolegów też czasami stosują przemoc psychiczną na przykład poprzez upokorzenia i szerzenie plotek, co, jak wiadomo, może poważnie zaszkodzić roboczej atmosferze oraz reputacji osoby „oplotkowanej”. Najczęściej jednak pedagodzy doświadczają przemocy psychicznej ze strony uczniów i ich rodziców. Nauczyciele skarżą się, że rodzice posuwają się do prześladowań, jeżeli ich dziecko np. otrzyma zbyt niską ocenę. Dzwonią na numery prywatne już po godzinach roboczych, piszą w elektronicznym dzienniku, przychodzą do szkoły, skarżą się dyrekcji. Dzieci często też wykazują brak szacunku dla nauczycieli, używają wulgarnych słów, a nawet plują w nauczycieli, filmują lekcje, a później wrzucają nagrania do Internetu — Egidijus Milešinas.

NOWELIZACJA USTAWY OŚWIATOWEJ

Ministerstwo Oświaty, Nauki i Sportu RL jest świadome problemu przemocy psychicznej wobec pedagogów.

„Od 2016 r., wraz z przyjęciem nowelizacji ustawy oświatowej, szkoły zostały zobowiązane do aktywniejszej pracy w zakresie przeciwdziałania przemocy. Poprawki te zakazały wszelkich form przemocy: uczniów wobec uczniów, nauczycieli przeciwko uczniom, uczniów wobec pracowników instytucji edukacyjnych itd. Przewidziano również udzielanie pomocy psychologicznej uczniom i nauczycielom, którzy doświadczyli przemocy. Zgodnie z ustawą o educa-

cji bezpłatna pomoc psychologiczna dla nauczycieli i innych pracowników instytucji edukacyjnej, zaczyna być udzielana natychmiast, nie później niż w ciągu 5 dni roboczych po powiadomieniu o przemoc, która miała miejsce. Pedagodzy i inni pracownicy oświaty otrzymują bezpłatną pomoc w zakresie pedagogicznej opieki psychologicznej ze strony samorządu lub w innej podobnej instytucji, z którą gmina zawarła umowę o udzielaniu pomocy psychologicznej” — napisano w nadesłanym „Kuriero- wi Wileńskiemu” oświadczeniu z resortu oświaty. ■

Fot. Freepik.com

Mobbing w pracy

Mobbing oznacza działania lub zachowania dotyczące pracownika lub skierowane przeciwko niemu, które polegają na uporczywym i długotrwałym nękaniu lub zastraszaniu go. Mobbing występuje, gdy działania te lub zachowania wywołują u pracownika zaniżoną ocenę przydatności zawodowej, powodują lub mają na celu jego poniżenie lub ośmieszenie, a także izolowanie go lub wyeliminowanie z zespołu współpracowników.

Nauczyciele skarżą się, że rodzice posuwają się do prześladowań, jeżeli ich dziecko np. otrzyma niską ocenę — dzwonią na numery prywatne już po godzinach roboczych

Dobrano się do skóry chuliganom na elektrycznych hulajnogach

Aleksander Borowik

1 września zaczną obowiązywać nowe przepisy ruchu drogowego dotyczące e-hulajnóg. Ale nowe zakazy i kary w Wilnie już czekają na niezdyscyplinowanych kierowców tych pojazdów.

Wilno ochoczo podjęło walkę z e-hulajnogami, częściowo ograniczając ich ruch i prędkość jazdy. Jak powiedział Adomas Bužinskas, dyrektor administracji wileńskiego samorządu, wreszcie nastąpił najwyższy czas na zmiany: „Chcemy uporządkować ten bałagan!”.

ZAKAZ NA TRZECH ULICACH

Od 1 czerwca jest zakaz ruchu hulajnóg elektrycznych i rowerów na turystycznych ulicach stolicy: Vilniaus, Pilies i Savičiaus. Zostały tam ustawione specjalne znaki informujące o zakazie ruchu. Na Starym Mieście, częściowo w Nowym Mieście i Śnipiszkach, powstaną specjalne „parkingi” dla hulajnóg. Osoby korzystające z wypożyczenia hulajnóg będą musiały je zostawić w wyznaczonym miejscu.

Prędkość e-hulajnóg ograniczono do 12 km/h.

Do końca roku firmy świadczące usługi udostępniania hulajnóg mają obowiązek oznaczyć je numerami identyfikacyjnymi. Ma to pomóc nie tylko w identyfikacji osoby w sposób niewłaściwy korzystającej z usługi, ale także w zapewnieniu odpowiedniej prędkości i uniknięciu naruszeń.

BYŁY SPRZECIWI

Jak już pisaliśmy, Sejm zatwierdził zmiany przepisów ruchu drogowego, reglamentujące przede wszystkim korzystanie z hulajnóg elektrycznych. Jeden z inicjatorów poprawek, socjaldemokrata Julius Sabatauskas, powiedział, że przede wszystkim należy zabronić jazdę hulajnogami, skuterami i deskorolkami na chodnikach dla

pieszych. Ale wówczas ta propozycja spotkała się z krytyką.

„Oznakowanie chodników kosztowałoby samorząd 2,5 mln euro. To głupi sposób na wykorzystanie budżetu miasta” – zaznaczył wtedy Adomas Bužinskas, dyrektor administracji samorządu wileńskiego.

Wiceminister komunikacji Mindaugas Tarnauskas był jeszcze bardziej kategoriyczny, zauważając, że potencjalne zmiany wywołają jeszcze większy chaos na drogach: „Pogorszyłoby to poziom bezpieczeństwa rowerzystów i pieszych”.

ALARM JUŻ PRZED LATY!

Prawie dwa lata temu w mediach pojawiły się informacje i ostrzeżenia o wielkich niebezpieczeństwach czyhających na kierowców skuterów i pieszych. Lekarze i policja wielokrot-

nie powtarzali o drastycznie rosnącej liczbie incydentów i urazów.

Lekarze podkreślali nie tylko rosnące obciążenie pracą, ale szczególnie niebezpieczne urazy, które są kosztowne w leczeniu oraz mają długotrwałe konsekwencje, po których konieczne są wielokrotne operacje, aby człowiek mógł cieszyć się pełnią życia.

KAGANIEC NA E-HULAJNOGI

Nowelizacja ustawy o bezpieczeństwie ruchu na drogach samochodowych przewiduje ustanowienie od 1 września br. wymagań i zakazów dla kierowców elektrycznych urządzeń mikromobilności (odnosi się to do wykorzystania małych i lekkich pojazdów do transportu, takich jak: hulajnogi elektryczne, rowery i deski rolkowe). ■

Mikromobilność to...

Zgodnie z nową interpretacją przepisów mikromobilność elektryczna jest zdefiniowana jako pojazd elektryczny przeznaczony dla jednej osoby o maksymalnej mocy nie większej niż 1 kW, maksymalnej prędkości konstrukcyjnej nie większej niż 25 km/h i wysokości referencyjnej, jeżeli kierowca jest wyposażony w miejsce siedzące, nie większej niż 540 mm.

Mikromobilność elektryczna to: hulajnoga, rower, skuter, deskorolka, monocykl balansowy.

Jazda z pasażerem, do tego na przejściu dla pieszych, wkrótce będzie karana za łamanie przepisów ruchu drogowego... Fot. Youtube.com

Wyjeżdżając na urlop, zabezpiecz się przed złodziejami!

Wakacje to czas wyjazdów dłuższych czy krótszych. Aby powrót do domu był równie udany jak wypoczynek, warto przed wyjazdem dobrze zabezpieczyć swoje mieszkanie.

Aleksander Borowik

W czasie, kiedy wypoczywacie na zasłużonym urlopie, są tacy, którzy w tym czasie „pracują”. To włamywacze, którzy zbierają swoje żniwo podczas waszych wakacji...

„PRZYKAZANIA” POLICJI

Revita Janavičiūtė z biura prasowego departamentu policji przypomina podstawowe zasady bezpiecznego wyjazdu na urlop:

- Nie zostawiaj cennych przedmiotów w miejscach otwartych i widocznych;
- Sprawdź i zamknij okna, drzwi i bramy;
- Jeśli jest alarm, nie zapomnij go wyłączyć;
- Skontaktuj się z sąsiadami i poproś ich o ogląd twojego domostwa;
- Nie trać czujności w sieciach społecznościowych. Pamiętaj, że informacje, które publikujesz w Internecie, mogą zainteresować osoby niepowołane. Dziel się wrażeniami z podróży dopiero po powrocie do domu;
- Ubezpiecz swoje mieszkanie lub dom.

SĄSIAD TO SKARB!

Minęły już, niestety, czasy babć-FBI z sąsiedztwa, które całe dni spędzały przy oknie i tym samym wiedziały „wszystko o wszystkich”, a w razie podejrzenia dzwoniły na policję.

Teraz, niestety, nastąpiły czasy zubożenia społecznego. Tymczasem dobre stosunki z sąsiadami są prawdziwą tarczą bezpieczeństwa. W upozorowaniu obecności mieszkańców pomóc mogą zaufani sąsiedzi. Warto ich poprosić, by przy okazji podlewania kwiatków zasłonili lub odsłonili niektóre zasłony, otwierali na czas nawadniania roślin okna, włączali światło za każdym razem w innych pomieszczeniach oraz opróżniali skrzynkę na listy.

Nawet siedem zamków nie gwarantuje bezpieczeństwa zostawionego na urlop mieszkania... Fot. Youtube.com

Dobry sąsiad może też zaopiekować się twoim psem czy kotem.

WŁAMYWACZ WCHODZI...

Nic tak nie zachęca przestępców jak świadomość, że mieszkanie czy dom stoją puste. Wypatrują czy są zamknięte okna, czy mieszkanie jest ciemne wieczorem. „Obiekt” obserwują przez pewien czas, po czym przystępują do dzieła...

Z danych policji wynika, że włamywacze najczęściej wchodzi do mieszkań drzwiami. Osoba wchodząca przez okno czy balkon zwraca uwagę przechodniów. Drzwi, które można otworzyć szybko i bez hałasu, to idealna droga do cudzych dóbr. Drzwiami najlepiej jest też wynieść łupy.

BĄDŹ PRZEWIDUJĄCY!

Nawet siedem zamków nie gwarantuje bezpieczeństwa pieniędzy i cennych przedmiotów, jakie trzymasz w mieszkaniu czy domu. Włamywacze szybko splądrują twoje najtajniejsze schowki. Świetnie wiedzą,

gdzie ich szukać. Najbezpieczniej jest przechowywać pieniądze czy złote kosztowności w banku.

Warto też zapisać numery fabryczne posiadanych urządzeń — sprzętu muzycznego, telewizora czy aparatu fotograficznego. Te, które nie mają numerów, dobrze jest oznaczyć swymi inicjałami lub np. numerem telefonu czy inną kombinacją cyfr. Pomoże to, gdy policja będzie prosiła o rozpoznanie skradzionych przedmiotów. Z kolei ubezpieczenie od kradzieży jest gwarancją, że w razie włamania otrzymasz odszkodowanie. ■

Uchronić się włamaniem...

Wygląd solidnie wykonanych drzwi (taki efekt tworzą drzwi podwójne), atestowane zamki, dobry system alarmowy, wzmocnienia: blokady antywłamaniowe — chronią przed włamaniem.

Bardzo często łupem włamywaczy padają piwnice w blokach mieszkalnych, które często zamknięte są tylko na zwykły, łatwy do sforsowania zamek.

Precz swetry, marsz na dwór! Co trzeba wiedzieć o witaminie D

Brenda Mazur

Nie wchodząc zbyt głęboko w tło historyczne i pomijając trudy wieloletnich badań naukowców i lekarzy na całym świecie zajmujących się tą witaminą, trzeba wspomnieć o wielkim naukowcu, mistrzu medycyny społecznej, profesorze ówczesnego wileńskiego Uniwersytetu Stefana Batorego Jędrzeju Śniadeckim.

A zaczęło się od tego, iż po rewolucji przemysłowej, pod koniec XVIII w., wśród dzieci pojawiła się nowa, tajemnicza choroba powodująca zahamowanie wzrostu, zanik masy mięśniowej, deformacje nóg. Nazywano ją wówczas „krzywicą nóg”. To zjawisko nurtowało dra Śniadeckiego, który po latach obserwacji dzieci chorujących na krzywicę jako pierwszy opracował i opisał metodą leczenia tej choroby za pomocą zwiększonej ekspozycji na światło słoneczne.

Inni naukowcy dostrzegli również wpływ nieodpowiedniej diety, zwiążali zapadalność na krzywicę z brakiem jakiejś rozpuszczalnej w tłuszczach substancji czynnej w spożywanym pokarmie. Ponieważ olej z dorsza pomagał, podejrzewali witaminę A, ale to nie była ona. Dopiero po serii dalszych badań odkryto całkiem nową substancję, którą w 1921 r. McCollum nazwał witaminą D. Litera D wynika z faktu, że znano już witaminy A, B i C, więc w kolejności przypadło na D.

I wszyscy mieli rację. Po wielu latach badań dopiero w 1930 r., dzięki pracom Windausa, udało się poznać chemiczną strukturę witaminy D. W 1928 r. Adolf Otto Reinhold Windaus został laureatem Nagrody Nobla w dziedzinie chemii „za zasługi w badaniach nad witaminami” (w tym D3). W tym tradycyjnym ujęciu witamina D długo uważana była za czynnik związany jedynie z układem kostnym, jego prawidłowym rozwojem i działaniem. Ta funkcja jest aktualna i

Co to za witamina? Skąd wiemy, że takowa w ogóle istnieje i jest potrzebna? Dziś już wiemy, że to witamina D.

witamina D dalej jest związkami, którego podstawową funkcją jest regulacja metabolizmu kostnego. Ale to nie jedyne jej dobrodziejstwa...

Będąc w aptece, widzimy na półkach samodzielnie występującą witaminę D, obok witaminę D3, witaminę D2. O co chodzi z tą witaminą? Jakie są różnice między nimi? Jakie ma ona znaczenie dla naszego organizmu i gdzie jej szukać? Na te i inne pytania odpowiada farmaceutka i promotorka zdrowego trybu życia Iweta Wysocka.

Brenda Mazur: Jakie jest znaczenie witaminy D dla organizmu? Do czego jest potrzebna?

Iweta Wysocka: Witamina D pełni w organizmie wiele funkcji. Główną funkcją witaminy D jest utrzymanie w organizmie prawidłowego poziomu wapnia i fosforu. Wpływa ona także na prawidłowy rozwój kości oraz utrzymanie ich w dobrej formie. Pobudza również komórki do wytwarzania przeciwciał chroniących układ odpornościowy oraz zmniejsza ryzyko wystąpienia

nadciśnienia, nowotworów i chorób autoimmunologicznych. Jest także pomocna w utrzymaniu zdrowych mięśni i stawów.

Wit. D, Wit. D2, Wit. D3 — o co tu chodzi? Jaka jest różnica między nimi?

Ludzka skóra wytwarza witaminę D, gdy jest wystawiona na działanie promieni słonecznych. Witaminy D2 i D3 to najczęściej spotykane odmiany witaminy D. Obie formy witaminy D różnią się w zależności od ich źródeł pochodzenia. Witamina D pochodząca z pokarmu przybiera postać dwóch związków: występującej w produktach pochodzenia zwierzęcego witaminy D3, czyli cholekalcyferolu oraz zawartej w roślinach i grzybach witaminy D2, czyli ergokalcyferolu. Witamina D3 powstaje, gdy jest ona wystawiona na działanie promieni słonecznych — zwłaszcza promieniowanie UVB ze światła słonecznego powoduje tworzenie witaminy D3 ze związku 7-dehydrocholesterolu.

21.>>

➤ Głównym i najbardziej wydajnym źródłem witaminy D jest światło słoneczne, a słoneczny spacerok pozwoli nam ją „wyłapywać”

20.>>

Podobny proces zachodzi w roślinach i grzybach, gdzie światło UVB prowadzi do powstawania witaminy D2 z ergosterolu, związku występującego w olejach roślinnych.

Najbogatszym źródłem witaminy D3 w pożywieniu są ryby. Inne produkty spożywcze bogate w witaminę D2 to grzyby, nabiał i jaja. Na rynku dostępne są dwa rodzaje tej witaminy: D2 pochodzenia roślinnego oraz D3 pochodzenia zwierzęcego. Po pierwszą z nich sięgają przede wszystkim weganie i wegetarianie.

Jak sprawdzić objawy niedoboru witaminy D?

Jeśli nie masz energii i szybko się męczysz, zrób badania krwi. Może się okazać, że masz niedobór witaminy D. Często wydaje nam się, że brak energii, częste przeziębienia to skutek tego, że ciągle jesteśmy zajęci i nie wysypiamy się. Niedobór witaminy D może się też objawiać poprzez bóle pleców, bóle mięśni i kości. Wiele badań wykazało związek między niedoborem witaminy D a depresją. Naukowcy zauważyli, że cierpiący na depresję mieli również niski poziom witaminy D.

Gdzie szukać witaminy D? Jakiej są przyczyny jej braków?

Głównym i najbardziej wydajnym źródłem witaminy D jest światło słoneczne. Na niedobór witaminy D najbardziej narażeni są mieszkańcy strefy klimatu umiarkowanego i okołobiegunowego. Ponadto istnieją pewne czynniki ryzyka, które zwiększają szansę niedoboru. Najczęściej są to choroby, takie jak: cukrzyca, otyłość, nadciśnienie tętnicze, choroba niedokrwienna serca, astma, reumatoidalne zapalenie stawów, atopowe zapalenie skóry, niewydolność wątroby lub nerek. Zanim rozpoczniesz suplementację witaminy D, warto sprawdzić jej poziom, wykonując badanie krwi.

Czy warto stosować suplementy? Jakiej powinny być dawki witaminy D?

W naszym klimacie odpowiedni poziom syntezy tego składnika jest możliwy w okresie wiosenno-letnim (od maja do września). Powinniśmy wtedy zażywać kąpieli słonecznych między godziną 10:00 a 15:00. W tych godzinach kąt padania promie-

■ Najbogatszym źródłem witaminy D3 w pożywieniu są ryby

ni słonecznych jest odpowiedni, by rozpocząć syntezę witaminy D. Kiedy warunki atmosferyczne nie dopisują, powinniśmy szukać witaminy D w żywności. Jednak nawet u osób, które nie mają diety eliminacyjnej, przyswajalność witaminy D może być niewystarczająca. Wpływ na jej wchłanianie ma wiele dodatkowych czynników. Warto zdecydować się na odpowiedni suplement z apteki.

Lekarze zalecają przede wszystkim zdrową dietę bogatą w produkty, w których ta witamina występuje w dużych ilościach. Od października do kwietnia lekarze zalecają suplementację witaminy D wszystkim, bez względu na wiek i płeć, bo gdy słońca jest za mało, nie jest ona wytwarzana w skórze. Warto też zastanowić się, czy rzeczywiście latem spędzamy na słońcu codziennie choćby kwadrans.

Tak naprawdę skuteczność witaminy D zależy głównie od tego, w jakim stanie jest nasz organizm i jak radzi sobie ze wchłanianiem tej witaminy — im większy mamy niedobór, tym dłużej potrwa poprawa tego poziomu.

By mieć pewność, że organizm ma pod dostatkiem witaminy D należy oznaczyć w surowicy krwi stężenie metabolitu 25-OH-D. Związek ten to kalcyfediol, jeden z metabolitów witaminy D, jest on najbardziej miarodajnym wskaźnikiem jej stężenia w organizmie. W przypad-

ku jego niedoboru (wynik poniżej 30 ng/ml) trzeba poprosić lekarza o szczegółowe zalecenia dotyczące suplementacji.

Najlepszym i najzdrowszym dostarczycielem witaminy D jest słońce, a słoneczny spacerok pozwoli nam ją „wylapywać”. Warto jednak pamiętać o kilku rzeczach, jak chociażby zdjęcie swetra z długim rękawem. Uporczywe chowanie się przed słońcem to najczęstszy błąd. Tak blokuje się naturalną syntezę witaminy D ze słońca. Wystarczy przebywać na słońcu przez minimum 15-30 minut dziennie i mieć odsłonięte przynajmniej 18 proc. powierzchni ciała albo 1/5 ciała, czyli przedramiona i podudzia, żeby produkcja witaminy D była na wystarczającym poziomie.

Czas przebywania na słońcu potrzebny do wytwarzania wystarczającej ilości witaminy D zależy od: stosowania preparatów z filtrami przeciwsłonecznymi, SPF powyżej 15; masy ciała (tkanka tłuszczowa hamuje wchłanianie witaminy D); wieku (synteza witaminy D obniża się wraz z wiekiem); oraz — karnacji naszej skóry (im ciemniejsza, tym mniejsze wytwarzanie witaminy D). Przedstawiciele rasy nordyckiej mają bardzo jasną karnację, jest to przystosowanie ewolucyjne w celu pozyskiwania jak największej ilości witaminy D3 przy niewielkiej ilości słońca. ■

Fot. Freepik.com

Szczecińskie Dni Kawalerii

Szczecińskie Dni Kawalerii rozpoczęły się w piątek, 26 maja, prezentacją Szwadronu Kawalerii Wojska Polskiego, a w sobotę miał miejsce uroczysty apel z okazji święta 12. Batalionu Dowodzenia Ułanów Podolskich. Po apelu odbył się piknik wojskowy na terenie pobliskiej strzelnicy Krzekowo.

W jego programie znalazły się m.in. pokazy musztry konnej, konnego kadryla i prezentacja władania bronią białą z konia w wykonaniu Szwadronu Kawalerii Wojska Polskiego.

„Mam nadzieję, że Dni Kawalerii wpiszą się w kalendarz Szczecina, w kalendarz Pomorza Zachodniego, bo myślę, że to znakomite przedsięwzięcie. (...) Nie ma tutaj przypadków — 12. Batalion Dowodzenia Ułanów Podolskich, jednostka, która stacjonuje tutaj w ramach 12. Dywizji Zmechanizowanej, przejęła i, można powiedzieć, niesie w jakiejś mierze tradycje kawaleryjskie” — powiedział wojewoda zachodniopomorski Zbigniew Bogucki.

12. Batalion Rozpoznawczy Ułanów Podolskich ze Szczecina przejął tradycje pułku i jego barwy. 7 maja 1997 r. dokonano wręczenia sztandaru batalionowi, a na jego płacie umieszczono Krzyż Srebrny Orderu Wojennego Virtuti Militari zdjęty z historycznego sztandaru 12. Pułku Ułanów. 22 lutego 2011 r. 12. batalion przyjął nazwę Ułanów Podolskich oraz dziedzictwo tradycji 12. Pułku Ułanów Podolskich i 12. Batalionu Rozpoznawczego Ułanów Podolskich. Rodowód 12. Pułku Ułanów Podolskich wywodzi się z epoki Księstwa Warszawskiego. 5. Pułk Jazdy Francusko-Galicyskiej powstał 8 czerwca 1809 r. Po włączeniu wojsk francusko-galicyskich do armii polskiej 5. Pułk został przemianowany na 12. Pułk Ułanów, używając na pamiątkę barw czerwono-biało-niebieskich.

Ponowne odtworzenie pułku nastąpiło w czasie powstania listopadowego. Oddziały partyzanckie połączone z wojskami regularnymi tworzyły w Czabiskach 12. Pułk Ułanów. Po raz trzeci w swojej historii pułk odrodził się w czasach II

Rzeczypospolitej w lutym 1919 r. Powstała 1. Chorągiew Kirasjerów Polskich, która po połączeniu z Polakami wydzielonymi z 11. Dywizji Kawalerii rosyjskiej została przemianowana na 1. Dywizjon Pułku Kirasjerów Polskich. 25 października 1919 r. pułk uzyskał oficjalny tytuł Ułanów Podolskich, a od 27 października do 10 lutego wziął udział w zajmowaniu Pomorza oraz zaślubinach z morzem. W kampanii przeciw Rosji Sowieckiej w roku 1920 pułk działał pod rozkazami gen. Sawickiego w 3. Brygadzie Jazdy.

W pościgu za konną armią Budionnego pułk zdobył miejscowość Łaszczów. W latach międzywojennych pułk stacjonował

w Białokrynicy pod Krzemieńcem. W czasie mobilizacji 1939 roku pułk został włączony w skład Wołyńskiej Brygady Kawalerii i brał udział we wrześniowych bitwach pod Mokrą, w lasach Łobodna, pod Cyrusową Wołą, Cyganką. Załącznikiem 12. Pułku Ułanów Podolskich w 2. Korpusie był Szwadron Przyboczny Dowódcy PSZ. W maju 1943 r. pułk został przydzielony do 3. Dywizji Strzelców Karpackich i na mocy rozkazu dowódcy APW i otrzymał nazwę 12. Podolski Pułk Rozpoznawczy, a w grudniu nastąpiła ostateczna zmiana w nazwie na 12. Pułk Ułanów Podolskich. 6 maja 1947 r. został rozwiązany. ■

Opr. Leszek Wątróbski

Uroczysty apel z okazji święta 12. Batalionu Dowodzenia Ułanów Podolskich w Szczecinie, który odbył się na miejskim placu przed Netto Areną w dniu 27 maja
Fot. autor

Uczniowie Gimnazjum w Awizeniach w międzynarodowym projekcie wymiany młodzieży

W dniach 15-20 maja uczniowie klasy 5a i nauczycielki — Kristina Paslauskienė i Renata Aliuk — gościli w Podstawowej Szkole Społecznej „Niedźwiednik” w Gdańsku.

Celem projektu jest budowanie więzi i relacji młodzieży szkolnej z Litwy i Polski. Uczniowie zgłębili wiadomości o kulturze i tradycjach obu krajów. Jednak podstawowym zadaniem tego projektu było kształtowanie otwartości, pewności siebie oraz zdolności adaptacyjnych.

Pierwszy dzień wymiany upłynął na zwiedzaniu uroczej starówki Gdańska. Udało się także zwiedzić Muzeum Bursztynu oraz Poczty Polskiej. Drugiego dnia zwiedziliśmy szkołę, w której uczą się nasi polscy przyjaciele. My z kolei opowiedzieliśmy o naszej szkole, tradycjach naszego kraju, przedstawiliśmy legendę o założeniu Wilna, wykonaliśmy kilka tradycyjnych piosenek, a na koniec degustowaliśmy smakołyki przywiezione z Litwy. Trzeci dzień minął na integracji i zabawach sportowo-rekreacyjnych na plaży w Brzeźnie. We czwartek podziwialiśmy słynną Katedrę Oliwską, udaliśmy się na punkt widokowy Pachołek, a potem prosto do ogro-

■ Pierwszy dzień wymiany upłynął na zwiedzaniu uroczej starówki Gdańska

du zoologicznego. Piątego dnia naszego projektu uczestniczyliśmy w zajęciach lekcyjnych oraz warsztatach tanecznych.

Do domu wróciliśmy trochę zmęczeni, lecz pełni nowych doświadczeń, niezapomnianych wrażeń oraz

dobrych emocji. Z niecierpliwością czekamy na kolejny etap projektu, który odbędzie się we wrześniu w Gimnazjum w Awizeniach. ■

Renata Aliuk,
Kristina Paslauskienė
Fot. autorki

■ We czwartek udaliśmy się na punkt widokowy Pachołek z przepiękną panoramą miasta

LABIRYNT – super okazja na wakacyjny wypad!

Jedni, wchodząc do nich, oczekują dobrej zabawy, inni obawiają się, że nie znajdą wyjścia. Labirynty, choć wzbudzają u niektórych dyskomfort, ściągają tłumy turystów. Nie ma się co dziwić, to miejsca oryginalne, w których spędzić można cały dzień i zobaczyć coś naprawdę jedyne w swoim rodzaju. To prawdziwa gratka dla miłośników przyrody i zwykłych turystów. Zapewnia nie tylko rozrywkę, ale także uczy orientacji w terenie czy radzenia sobie w nowych warunkach.

Największy labirynt na świecie!

35500 metrów kwadratowych powierzchni zajmuje największy labirynt na świecie. To największa konstrukcja tego typu, która trafiła nawet do książki rekordów Guinnessa.

Labirynt znajduje się w Chinach i nosi nazwę Yancheng Dafeng. Jest połączeniem kilku nietypowych kształtów. Patrząc z góry jego środkiem część przypomina jelenia. Najdłuższa ścieżka do pokonania w labiryncie wije się przez 9,5 km!

W Polsce też są fajne labirynty!

W Dobrzycy pod Koszalinem

w 1992 roku zostały założone Ogrody Tematyczne Hortulus. Obecnie do zwiedzania dostępnych jest 28 różnych ogrodów tematycznych – różnią się stylem, dekoracjami i nastrojem. Labirynt zajmuje powierzchnię 1 ha i jest największym grabowym labiryntem na świecie.

Alejki wewnątrz mają 3250 m długości. Wieża widokowa, ustawiona w sercu obiektu, pozwala na podziwianie labiryntów i, gdy zajdzie taka potrzeba, wyprowadzenie z nich zbłąkanego turysty. Z góry widać dokładnie, jak wygląda cała 3,2 kilometrowa trasa.

Park labiryntów w Onikształch na Litwie

Jest to miejsce przeznaczone głównie dla rodzin z dziećmi. Znajduje się tam kilka labiryntów, w których można się zgubić na dosyć długo, mini zoo, trampoliny, mini golf oraz place zabaw i odwiedzić dom stojący do góry nogami.

*****

Małe jest piękne! Widzieliście kiedyś małe dziecko, które wcale a wcale nie jest podobne do swoich rodziców? To się zdarza nie tylko w świecie ludzi – w świecie zwierząt także!

Taka chociażby żaba... Dorosła żabka ma krótkie, grubawe ciało pokryte lepka skórą. Palce nóg ma spięte błoną. Ma oczy, język i cztery kończyny. A dziecko – żaba? Nazywa się je kijanka i przypomina bardziej rybę niż dorosłą żabę! Ma skrzela, widoczny długi ogon i małą główkę. To taki jakby ruchomy kijek z główką na końcu! Stąd pewnie pochodzi nazwa: kijanka. Co ciekawe, żaba-novorodek wygląda jeszcze inaczej, zupełnie inaczej też się nazywa. To skrzek – jaja żab.

Książka to najlepszy przyjaciel

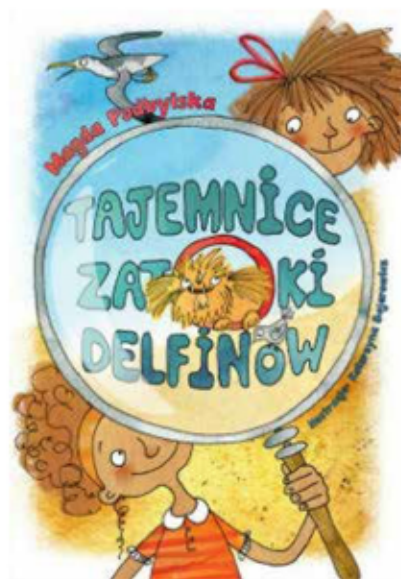
Tajemnice Zatoki Delfinów Autorstwa Magdy Podbylskiej

Nie ma takiej tajemnicy, która ukryłaby się przed śledztwem małych detektywek!

Pasjonujące i zabawne przygody dwóch małych detektywek, które spędzając lato u ciotki, w Zatoce Delfinów, nieustannie natykają się na zagadkowe zdarzenia.

Wszyscy w miasteczku znają

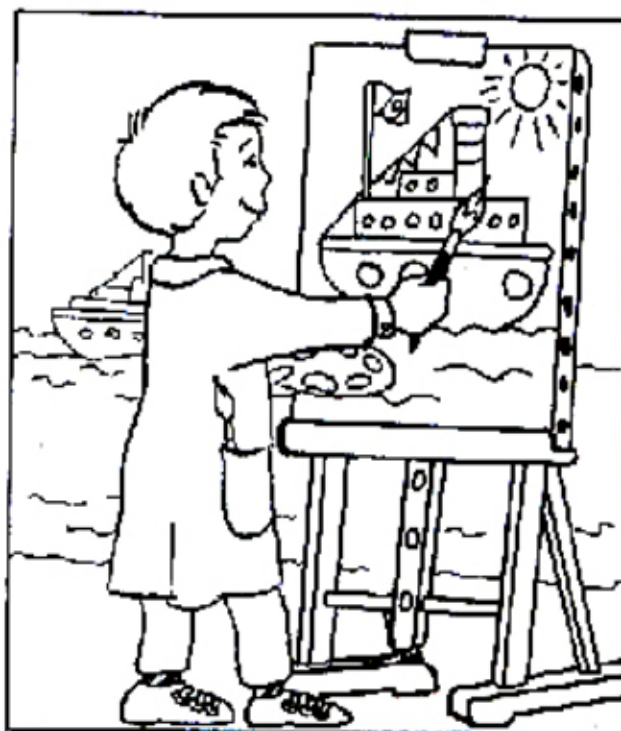
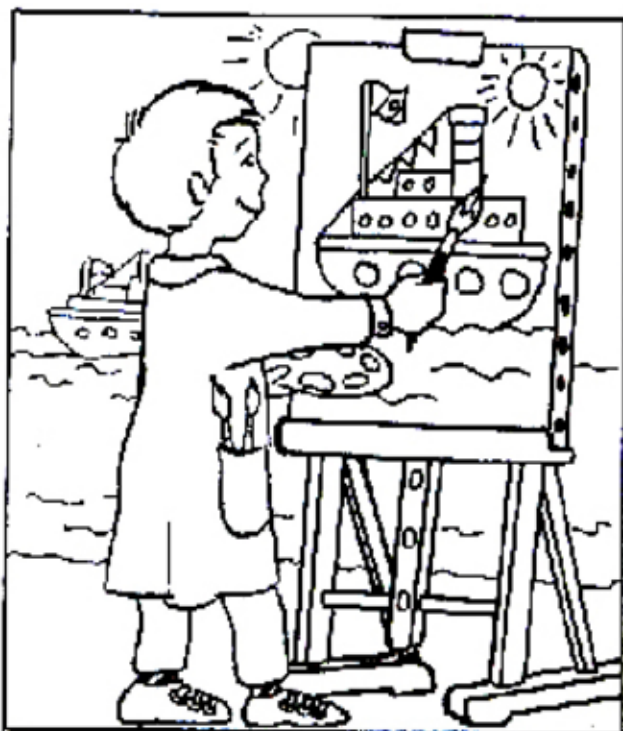
dociekliwość i przenikliwość myślenia dziewczynek, chętnie więc dzielą się z nimi swoimi obserwacjami, gdy zachodzi coś niepokojącego - jak zniszczenia w ogródku, włamanie do sklepu z ceramiką, a wreszcie zniknięcie New Yorka, ukochanego psa pani Hayley.

*****

Czym się różnią obrazki?

Znajdźcie 5 różnic, którymi różnią się te dwa rysunki

Czy wiecie, że...

- rekord czasu przebywania w powietrzu szybowca wynosi blisko 2 dni!
- najnowsze szybowce mogą bez lądowania przelecieć nawet 2000 km.
- szybowce osiągają maksymalne prędkości rzędu 350 km/h.
- największa wysokość osiągnięta przez szybowiec to 15 km.

Niedźwiedź-złodziej

Niedźwiedź włamał się do zaparkowanego w stanie Kolorado (USA) samochodu i ukradł siatkę z jedzeniem. Miejscowy Departament Parków i Dzikiej Przyrody ostrzega przed grasującymi drapieżnikami: „W tym roku otrzymaliśmy już 173 raporty o aktywności niedźwiedzi w 25 hrabstwach stanu Kolorado”. Na nagraniu widać, jak niedźwiedź czarny, zwany baribalem, węszy wokół samochodu. Gdy dociera do drzwi, podnosi się na tylnych łapach i szarpie za klamkę. Zwierzęciu udaje się otworzyć samochód. Następnie niedźwiedź wyciąga pudełko, które wykorzystuje jako stółek do wejścia do ciężarówki i wyjęcia czarnego kosza na jedzenie.

Fot. Pixabay.com

Najcięższy pies w Czechach

Ważący niemal 124 kg mastif angielski został ogłoszony najcięższym psem w Czechach. Ma zaledwie dwa lata. „Jest czworonożnym celebrytą” — mówi jego właścicielka. Mastif angielski o imieniu Urias waży 123,7 kilograma. Do Czeskiej Księgi Rekordów trafił w połowie kwietnia. Przyszedł na świat dwa lata temu i mieszka w Letovicach na północy kraju. Małżeństwo Jiří i Helena przywieźli swojego pupila z Belgii.

Urias codziennie zjada około dwóch kilogramów karmy. Zamiast małej miski na wodę ma wiadro, a śpi na materacu dla człowieka. Uwielbia smakołyki i lubi kąpać się w rzece. Jest wyższy od swojego pana, gdy siedzą obok siebie i waży od niego prawie dwa razy więcej. „Ma dobry charakter. Ludzie zatrzymują nas w czasie spacerów, dzieci chcą go pogłaskać. Jest po prostu czworonożnym celebrytą w Letovicach” — mówi właścicielka najcięższego psa w Czechach.

Bliźniaki o odmiennym kolorze skóry

W przypadku bliźniąt jednojajowych, są one często tak podobne, że rodzice mają problemy z rozróżnieniem ich. Jednak to nie dotyczy 29-letniej Chentelle Broughton, która w kwietniu ub. r. przywitała na świecie dwójkę swoich dzieci. Okazało się, że narodzone bliźniaki mają odmiennie kolory skóry. Ayon urodził się z zielonymi oczami i jasną karnacją. Jego siostra Azira ma z kolei brązowe oczy i ciemniejszą skórę. „W miarę upływu czasu Azirah stała się ciemniejsza, mają też różne włosy” — mówi mama bliźniaków.

Fot. youtube.com

Fotomigawka

■ Młodzież a Włoch prezentuje swoje umiejętności techniczne i zamiłowanie do futbolu Fot. Marian Paluszkiwicz

Krzyżówka

Dochody rodziny króla	7	Z jądrem w fizyce	Markiz ... pisarz franc.	Kolor w kartach	8	Kilkupoziomowy wodospad Niebiańska rozkosz	Akwen z rybami	1	Obraz w postaci bitów					
Lapsus spikera						Umoralniająca nauka			Pali się pod nogami					
Antonim wierzącej Czubek buta						Styl w jazzie	Wykreowany styl bycia							
4						Komenda do natarcia	Lasy na Syberii	2	Rodzaj kubła					
Imię dla pani	Gigant między tyczkami		Tina, śpiewała „Golden-Eye”			Wąski pas pola								
Była walutą Hiszpanii		Kropolmierz chemika		Dzierzawi butik				12						
Zartem o sercu				Pokonanie kogoś w pokerze										
Leśna orlica						Salt ... City (Utah)	Gromada kaślanych owadów		Góry w Azji Środk.					
						Wągiel lub czerw								
Wydruk połączeń W niej list							Stolica Grecji		Śpiewała „Coś z Odysa”					
						Dawniej: zeszyt								
					15	Futrzana narzutka								
Aparat filmowy Land Niemiec	Jezioro blisko Suwałk	Przeplawa przez Riazan				Córka Edypa								
						Artykuł literacki Praca polowa								
Okulary Stocha, Żyły	Rzeźmieszek, łotr	Jaskuła					Brakuje mu na życie		Część meczu Sochana					
					13	Małe kółko zębate								
Antonim teoretyka							Dziura w kodeksie		Bankiet u konsula					
						Starek z wiosłami								
Hreczka, roślina zbożowa	Joanna, polska aktorka				9		Groźny od słońca		11					
						Powala boksera								
14														
Jeden z palców dłoni	Barwne dzieje rodu						Wertuje je adwokat							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

nazwisko postaci i zawód

ROZWIĄZANIA KRZYŻÓWKI Z 1-2 CZERWCA

Poziomo: KLEPKA - IGLOO - ETIOPIA - ERNEST - MLEKO - GASZENIE - MORS - MAKATA - BURSA - ARGON - DZIWOŁĄG - ANODA - NINJA - WELODROM - MAKARY - PITT - GOLARKA - ASTMA - OSCAR - DOBRA POSADA - WYKAZ - OSA - TEAM - LAIK - GZYMS - SWETER - AZOT - TUŁA - GLINA - ANATOM

Pionowo: ALERGIA - ZAWADA - DYSZEL - ETNA - KMINEK - STOK - PIESZA - WOLANT - BATMAN - KOSZ - TEODOR - RZESZA - APTEKA - LADY GAGA - POMSTA - MIAMI - BAGNO - LOTOS - LEMUR - IMPAS - SALETA - BLUE - ORGAN - IRCHA - ATUT - KORSO - JATKA - DZIEŁO - ŁONO - SANNA - TARKA - KRAM

Hasło: Gooding Jr Sądna noc

Uśmiechnij się!

Jadą dwie blondynki samochodem. Stają na światłach.

— Jakie ładne to czerwone! — mówi jedna.

— Ładnie! — popiera druga.

— O! To pomarańczowe też ładne! — chwali znowu pierwsza.

— O! Tak śliczne!

— A widzisz to piękne zielone? — pyta pierwsza.

— Widzę, też ładne! — mówi druga.

Zapala się znowu czerwone.

Pierwsza mówi:

— To już widziałyśmy! Jedziemy!

***

Młoda, śliczna sekretarka w pierwszym dniu pracy stoi nad niszczarką dokumentów z lekko niepewną miną.

Oczarowany kolega z pracy postanawia wybawić dziewczynę z opresji.

— Mogę ci w czymś pomóc?

— Pokaż mi, jak to działa.

Chłopak bierze dokumenty i wkłada do niszczarki.

— Bardzo ci dziękuję! A któredy wychodzą kopie?

***

Poszli studenci na egzamin. Profesor:

— Mam dwa pytania: Jak ja się nazywam i z czego jest ten egzamin?

Studenci spojrzeli po sobie:

— Cholera! A mówili, że z niego jest taki luzak!

***

Wraca pijany mąż późną nocą do domu. Otwiera drzwi, w korytarzu czeka na niego żona z wałkiem w ręku i teściowa z patelnią?

— Idźcie spać, nie jestem głodny.

***

Facet jedzie samochodem i słyszy w radiu dla kierowców:

— Uwaga! Jakiś wariat na autostradzie A4 jedzie pod prąd...

Słyszając to, odzywa się:

— Jeden wariat? Są tu ich tysiące...

***

Redaktor gazety pyta się profesora, docenta i studenta:

— Ile czasu trzeba żeby opanować język chiński?

— Pięć lat — odpowiada profesor.

— Myślę, że trzy lata przy intensywnym uczeniu się — mówi docent.

— A na kiedy potrzeba? — pyta student.

Nowe przestrzenie do wypoczynku nad malowniczą Wilenką

Tego lata wilnianie będą mieli dodatkowe miejsca do piknikowania i spędzania czasu na świeżym powietrzu. Na brzegach malowniczej Wilenki powstaną trzy tymczasowe przestrzenie rekreacyjne.

Projekt przede wszystkim jest skierowany do mieszkańców trzech stołecznych dzielnic: Popław, Markuć i Nowej Wilejki. Inicjatywa jest realizowana w ramach obchodów jubileuszu 700-lecia Wilna.

IMPREZY I PIKNIKI

— W weekend od 9-11 czerwca mieszkańcy tych położonych nad Wilenką dzielnic są zaproszeni do udziału w imprezach kulturalnych i piknikach, które odbędą się w ramach przedsięwzięcia „Vilnelės Odisėja”. Na nadbrzeżnych terenach powstaną tymczasowe instalacje, które, jak przypuszczamy, przyciągną okolicznych mieszkańców oraz zachęcą do spotkań, kontaktowania z sąsiadami, zabaw z dziećmi oraz przyjemnego spędzania czasu. Tego rodzaju odgrozione od widoku ulicy i samochodów strefy do wypoczynku są szczególnie aktualne w sezonie letnim. Instalacje artystyczne, które tutaj się pojawiają, niewątpliwie będą przyciągać wilnian — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” Rasa Antanavičiūtė, dyrektorka Muzeum Wilna.

Tematem przewodnim trzech instalacji jest Wilenka — wieczny symbol odnowy i rozkwitu miasta.

NOWA WILEJKA

Trzy litewskie architektki: Aurelija Kniukštaitė, Kotryna Bajornaitė i Jonė Virbickaitė zaprojektowały w tej dzielnicy przestrzeń rekreacyjną. Powstanie ona przy mostku łączącym park z ulicą Pramonės. Przez całe lato będzie tu stała rzeźba, ławeczka pt. „Mazgas”. W sobotę 10 czerwca o godz. 14.00 mieszkańcy Nowej Wilejki są zaproszeni do spotkania przy rzeźbie, nadania nazwy dla bez-

Projekt przede wszystkim jest skierowany do mieszkańców trzech stołecznych dzielnic: Popław, Markuć i Nowej Wilejki **Fot. Vilniaus Muziejus**

imiennego jeszcze mostku oraz wspólnego piknikowania.

PRYZSTANEK MARKUCIE

Placyk przy przystanku „Markučiai” jest jedynym punktem, z którego rozciąga się malowniczy widok na rzeczkę Wilenkę i Park Regionalny Kolonii Wileńskiej (Pavilnys). Według projektu Eveliny Vasiliauskaitė i Margarity Kaučikaitė w czerwcu powstanie tu nisza w formie litery „O” pt. „Markučių stotelė”. 9 czerwca, w piątek, o godz. 16.00 odbędą się tu warsztaty plastyczne dla dzieci i dorosłych. Następnego dnia, w sobotę, w tym miejscu zostaną zasadzone nowe rośliny, które będą kwitły przez całe lato.

NOWOCZESNE POPŁAWY

Dziś już niewielu pamięta, że Popławy (Paupys) były najstarszą dzielnicą przemysłową Wilna. W

miejsu wyburzonych zakładów powstały nowoczesne apartamentowce, w modernizowanych budynkach poprzemysłowych — lofty. Popławy intensywnie rozbudowują się od 2017 r. Na obszarze 5 ha powstała dzielnica o powierzchni ponad 30 tys. mkw. Rozlokowały się tu nowoczesne bloki, sklepy, restauracje, centrum konferencyjne, kino Pasaka, kluby sportowe. Teren jest pięknie zazieleniony, są fontanny, trasa rowerowa. 11 czerwca, w niedzielę, o godz. 15.00 na plaży nad Wilenką będzie zaprezentowana rzeźba, altana (autorstwa Vladasa Suncovasa) pt. „Pramonės lizdelis”. Podczas imprezy zostanie spleciony ogromny wianek, którym będzie upiękaszona altana, zasadzone krzewy i kwiaty. ■

Justyna Giedrojć
Na podst. Vilniaus Muziejus,
inf. wł.

Napoleonka na krakersach

Wiesława Lewandowska

autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Słodka masa budyniowa idealnie komponuje się ze słonymi krakersami. Ciasto na każdą okazję, ja częściej robię je w ciepłe dni, gdyż nie wymaga pieczenia i bardzo szybko się robi. Napoleonka jest też wyjątkowo tanim ciastem, z którym poradzą sobie nawet osoby początkujące.

Składniki:

- 2 jajka
- 100 g cukru
- 10 g cukru waniliowego
- 4 czubate łyżki mąki pszennej
- 2 czubate łyżki mąki ziemniaczanej
- 800 ml mleka
- 80 g masła
- 180 g krakersów lub herbatników
- cukier puder do posypania

Wykonanie:

Przygotować formę do napoleonki 25x35 centymetrów, wyłożyć ją papierem do pieczenia i na dnie ułożyć połowę krakersów. Jajka rozbić, następnie wlać do rondla, roztrzepać, dodać cukier, cukier waniliowy i wymieszać. Do jajek dodać mąkę pszenną, ziemniaczaną i mieszając trzepaczką dolewać po trochu mleko. Gdy masa będzie ide-

Napoleonka to znakomite, a zarazem najprostsze ciasto bez pieczenia z pysznym, budyniowym kremem — na krakersach lub herbatnikach zawsze się udaje.

■ Napoleonka na krakersach z budyniowym kremem Fot. autorka

alnie gładka (nie może być grudek), całość doprowadzamy do wrzenia, cały czas mieszając, aby masa się nie przypaliła.

Gdy masa się zagotuje, zmniejszamy grzanie do minimum i gotujemy cały czas mieszając 1-2 minuty. Masa łatwo się przypala, dlatego ważne jest

mieszanie. Wyłączyć grzanie i dodać masło, wymieszać.

Gotowy krem wyłożyć na przygotowane krakersy, całość wyrównać i ułożyć na wierzchu pozostałe krakersy. Napoleonkę pozostawić do wystudzenia, a następnie posypać po wierzchu cukrem pudrem. ■

Masło klarowane domowe

Masło klarowane jest dosyć drogie, dlatego lepiej zrobić je samodzielnie. Takie masło może stać długo, nawet bez lodówki.

Masło klarowane to czysty tłuszcz pozbawiony białka i wody. Można rozgrzewać je do wysokich temperatur nawet 250 stopni C. Takie masło sprawdza się nie tylko do smażenia, można nim smarować chleb.

Masło klarowane ma delikatny, lekko słodki i orzechowy posmak, dodaje aromatu potrawom.

Składniki:

- 400 g masła (82 proc. nie solonego)
- patelnia lub garnek z grubym dnem

■ Fot. freepik

Wykonanie:

Masło klarujemy na najmniejszej mocy palnika.

Dwie kostki masła pokroić na mniejsze kawałki i włożyć na patelnię z grubym dnem, smażyć na najmniejszej mocy.

Na wierzchu tworzy się biała piana, którą trzeba zbierać łyżką szumówką. Zbieramy cały czas, dopóki piana będzie.

Klarowanie masła trwało u mnie 20 minut. Czyste masło trzeba delikatnie zlać do naczynia, aby nie dostały się ścięte na dnie białe osady.

Najlepiej masło przelać przez gęste sitko lub gazę.

Zostawić w słoiku, aby ostygło, a zimne zakręcić nakrętką i schować do lodówki. Z porcji tej wyszło 300 g klarowanego masła. ■

TVP WILNO	
7.00 Info Wilno	7.15 Studio Wilno
7.30 Rusz się człowieku	7.45 Tygiel
8.00 Polonia 24	8.30 Wielcy Polacy, wielkie historie
9.25 Detektyw Literka	9.35 Przyjaciele Misia i Margolci
10.10 Gra słów	10.30 Słownik polsko@polski
10.55 Zakochaj się w Polsce	11.20 Polskie Parki Narodowe
11.45 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	12.10 S. „Leśniczówka”
12.35 Smaki świata	13.00 Info Wilno
13.05 Studio Wschód	13.30 Czas na przebój
14.15 Gwiazdobiór	14.45 Kresy (nie)znane
15.10 Gra słów	15.35 Astronarium
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego	16.20 S. „Stulecie Winnych”
17.05 S. „Klan”	17.30 Detektyw Literka
17.40 Przyjaciele Misia i Margolci	18.05 S. „Barwy szczęścia”
19.00 Info Wilno	19.15 Studio Wilno
19.40 S. „M jak miłość”	20.30 Wiadomości
21.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	21.25 S. „Leśniczówka”
21.50 Dzikie serca	22.45 Informacje kulturalne
23.00 S. „Kasta”	23.50 Info Wilno
00.05 Studio Wilno	00.25 Sport
00.30 Z historią na Ty	
LRT TV	
6.00 Hymn Republiki Litewskiej	6.05 Styl
7.00 Kto i dlaczego?	7.30 Druga strona
6.02 Dzień dobry, Litwo	

6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości	8.55 S. „Soko Leipzig”
9.40 S. „Alpejscy detektywi”	10.25 S. „Berlińska policja”
11.15 LRT Studio Spraw Bieżących	12.15 Styl
13.15 Euromaxx	13.30 Kto i dlaczego?
14.00 Dzień dobry Litwo	14.00 15.00, 16.00 Wiadomości
16.30 S. „Zaklinacze koni”	17.15 S. „Wszystko dla pań”
18.00 Kto i dlaczego?	18.30 Ważna godzina
19.30 (Nie)emigranci	20.30 Panorama
21.00 Temat dnia	21.30 Wiadomości rowerowe
22.00 S. „Wikingowie”	22.50 S. „Morderstwa w Pembrokeshire”
23.45 S. „Soko Leipzig”	
	
6.00 Filmy anim.	7.00 S. „Ratownicy”
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”	10.00 S. „Świeża krew”
11.00 KK2	11.30 Od...do...
12.00 Wiadomości	13.20 Pani chłopka
14.30 S. „Miłosne potyczki”	15.30 S. „Złoty chłopak”
16.35 Dobry wieczór, Litwo	18.30 Wiadomości
19.30 KK2	20.00 Od...do...
20.30 Pani chłopka	21.30 Wiadomości
22.30 „Grizzly” film fab.	00.20 S. „Czarna lista”
LRT PLUS	
6.00 Hymn Republiki Litewskiej	6.05 Styl
7.00 Kto i dlaczego?	7.30 Druga strona
8.30 Życie na wsi jest	

dobre	9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Wileński Zeszyt	12.00 „Złote grzyby” film dok.
13.00 Odblaski	13.30 Spacery
14.00 Dajmy czadu!	15.10 Nie mam tylu lat
15.45 S. „Berlińska policja”	16.35 Weranda
17.05 „Luchino Visconti. Prawda i pasja” film dok.	18.00 S. „Służyć i bronić”
19.00 7 dni Kowna	19.30 S. dok. „Dynastie. Windsorowie”
20.15 Widokówki z podróży	20.30 Panorama
21.00 Temat dnia	21.30 „Podróżowanie w czasie”
22.30 1000 cudów świata	23.30 Dzień Kultury
00.00 Wiadomości DW (ros.)	00.15 Dziś na świecie (ros.)
	
6.00, 15.00 Serial anim.	7.45 S. „Szaleni sąsiedzi”
8.55 S. „W wirze miłości”	10.00 S. „Barrister Babu”
11.00 S. „Kobiety lekarz”	12.00 S. „Niewierna”
14.00 S. „Kobieta niczyja”	16.00 Wiadomości TV3
16.30 TV Pomoc	18.30 TV3 wiadomości
19.30 S. „Szaleni sąsiedzi”	20.30 S. „(nie)Wszystko wliczone”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3	22.30 „Last Vegas” komedia
00.50 S. „Prawo i porządek”	
	

6.00 S. „Nieśmiertelny”	7.00, 13.30 Zasady mojej kuchni
8.25 S. „Czapla”	9.25, 15.55 S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
10.30 „Orzeł czy reszka”	11.35, 17.30 S. „Policja Chicago”
12.30 S. „Nieśmiertelny”	14.50 S. „Czapla”
17.00 Dzień info	18.30 Mistrzostwa LKL. Finał
21.00 „Arktyka” dramat	23.55 „Raid” thriller
rytas tv	
5.30, 13.00 Nowy dzień	6.30 S. „Jasnowidz”
7.30 Misja lato	8.00 S. „Tajemnica”
9.00, 19.00 S. „Historia jednego przestępstwa”	10.00 S. „Ochroniarz dzieci”
11.00, 21.25 S. „Cyganczka Lala”	12.00 Kod zdrowia
14.00, 0.30 S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”	15.00 S. „Jasnowidz”
16.00, 18.00 Reporter	16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo	17.00, 23.30 S. dok. „Morderstwo od pierwszego wejrzenia”
18.20 Sport. Pogoda	18.30 S. dok. „Nieodnaleziona Rosja”
20.00, 20.30 Reporter	20.40 Sport. Pogoda
20.50 S. „Jasnowidz”	22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo	
	
5.40 S. „Hawaii 5.0”	6.30 „Anatomia prawdy”
7.30 S. „Cobra 11”	8.30 „Magazynowe wojny”
9.00 „E-gazas dugnas”	9.30 S. „Ostrożnie –

rodzina!”	10.30 S. „Simpsonowie”
11.30 S. „Współczesna rodzina”	12.00 „Talenty Ameryki”
14.00 S. „Cobra 11”	15.00 S. „CSI. NY”
16.00 S. „Hawaii 5.0”	17.00 S. „Anatomia prawdy”
18.00 S. „Ostrożnie – rodzina!”	19.00 S. „Współczesna rodzina”
20.00 S. „El Chapo”	21.00 „Kopalnie króla Salomona” film fab.
22.55 S. „Elementary”	23.50 S. „Yellowstone”
	
6.00 S. „Kadin”	7.00, 17.00 „Rodzinne melodramaty”
8.00 S. „Zakazany owoc”	9.00 S. „Zranione serce”
10.00 S. „Nieśmiertelnik”	11.00 S. „Straż Przybrzeżna”
12.00 S. „Dr House”	13.00, 20.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Major Crimes”	15.00 S. „Anupamaa”
16.00 „Zamieśmy się żonami”	18.00 S. „Major Crimes”
19.00 S. „Dr House”	21.00 S. „Black Sands”
23.20 S. „Zgony nad jeziorem”	01.15 S. „Spirala”
TVP 1	
6.20 S. „Dziedzictwo”	7.05 S. „Klan”
7.30 S. „Leśniczówka”	8.00 Transmisja Mszy Świętej
8.30 „Kościół z bliska”	9.00 Wiadomości
9.10 „Kwadrans polityczny”	9.25 „Informacje kulturalne”
9.40 S. „Ranczo”	10.40 S. „Komisarz Alex”
11.35 S. „Ojciec	

12.25 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	00.15 „Czystka” film fab.	18.00 „Teleexpress”	Bona”	17.10 „Jestem mamą”
13.00 Wiadomości		18.15 „Teleexpress Extra”	19.00 „Mury runą”	17.25 „Przyroda w obiektywie”
13.10 „Agrobiznes”	7.00 Polonia 24	18.30 „O co chodzi”	20.00 „Informacje kulturalne”	17.40 „Z bożej apteki”
13.35 „Magazyn Rolniczy”	7.30 „Pożyteczni.pl”	19.00 Panorama	20.15 S. „Korona królów”	17.55 „Śląskie ślady Świadka Prawdy – błogosławiony Ryszard Henkes SAC” film dok.
13.50 S. dok. „Zwierzęta”	8.00 „W Polskę jedziemy”	19.20 Serwis Info Wieczór	21.00 S. „Doktor Murek”	18.10 „Prosto o gospodarce”
15.00 S. „Wspaniałe stulecie”	8.30 „Pytanie na śniadanie” (11.40 „Panorama”)	19.35 „O tym się mówi”	22.45 S. „Boża podszewka”	18.30 „Zostań żołnierzem RP”
16.00 Wiadomości	12.10 „Kamperem po Południu”	20.10 Info Kultura	23.40 „Ostatnia Habsburżanka” film dok.	18.45 Muzyczne chwile
16.20 „ALARM!”	12.30 S. „Barwy szczęścia”	20.15 „ALARM!”		18.55 „Poczet wielkich Polaków”
16.35 Gra słów. Krzyżówka	13.00 Wiadomości	20.30 Wiadomości	6.00 „Misjonarze Afryki - ojcowie biali” (6) film dok.	19.00 Modlitwa Anioł Pański
17.05 S. „Dziedzictwo”	13.15 S. „Dom”	21.00 Gość Wiadomości	6.15 Muzyczne chwile	19.05 Informacje dnia
18.00 „Teleexpress”	15.05 „Giganci historii”	21.15 „Minęła 20.”	6.30 „Savionalia” film dok.	19.15 „Rozmowy niedokończone”
18.20 „Jaka to melodia?”	16.00 Wiadomości	22.00 „Fakty czy kłamstwa”	7.20 „Do światła” film dok.	20.25 Święty na każdy dzień
19.00 S. „Ranczo”	16.15 „Przystanek Historia”	22.20 Serwis Info Wieczór	7.55 „Poczet wielkich Polaków”	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
19.55 „Jeden z dziesięciu”	16.35 „Przyjaciele”	22.50 „W tyle wizji”	9.00 Informacje dnia	21.20 Modlitwa różańcowa
20.30 Wiadomości	16.45 „Tyci encyklopedia Bzyka”	23.30 „W tyle wizji Extra”	9.15 „Polski punkt widzenia”	21.50 „Myśląc Ojczyzna”
21.15 „ALARM!”	16.55 S. „Barwy szczęścia”	00.00 Info Wieczór	9.35 „Bazylika Grobu Bożego w Jerozolimie” film dok.	22.00 Apel Jasnogórski
21.35 S. „Stulecie Winnych”	17.25 „Nad Niemnem”	00.30 „W akcji”	10.00 „Papież Polak do rodaków”	22.20 Informacje dnia
22.30 Film dok.	17.40 „Studio Lwów”		11.00 Informacje dnia	22.40 „Polski punkt widzenia”
23.45 Serial fabularny	18.00 Teleexpress	7.00 „Był taki dzień”	11.15 „Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej”	23.00 S. „Tajemnica Enigmy”
	18.25 S. „Pogranicze w ogniu”	7.02 „Informacje kulturalne”	11.45 „Zew natury”	23.40 „Stanisław Ledóchowski i jego twórczość” film dok.
8.00 „Zaginione - odnalezione”	19.30 „Informacje kulturalne”	7.25 „Był taki dzień”	12.05 „Mocni w wierze”	
8.25 „Informacje kulturalne”	19.45 „Czym żyje świat”	7.30 S. „Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy”	12.35 „Słowo życia”	6.00 Fani czterech kótek
8.55 „Wydarzenie aktualne”	20.05 „Gra słów. Krzyżówka”	8.25 „Okrasa łamie przepisy”	12.40 „Ma się rozumieć”	9.00 Jak to jest zrobione?
9.20 „Owszem Mazowsze”	20.30 Wiadomości	8.50 „Przyrodnik na tropie”	12.50 Święty na każdy dzień	10.00 Skarby z szopy
10.00 „Na kredyt” film obycz.	21.20 S. „Ojciec Mateusz”	9.45 „Po PRLu”	13.00 Modlitwa Anioł Pański	10.30 Walka o bagaż
10.45 S. „Robin z Sherwood”	23.05 „Polonia 24”	10.10 „Był taki dzień”	13.03 Informacje dnia	11.00 Morze złota
11.50 S. „Dom”	23.35 „Łato, muzyka, zabawa”	10.15 S. „Stawiam na Tolka Banana”	13.20 „Leśne rzeki”	12.00 Łowcy staroci
13.35 „Kacza zupa” komedia	00.30 S. „Leśniczówka”	10.45 „Flesz historii”	13.50 S. dok. „Pielgrzym miłości”	14.00 Nagi instynkt przetrwania
14.50 Film		11.00 „Był taki dzień”	14.30 Msza Święta z Jasnej Góry	17.00 Skarby z szopy
15.45 „Dziewczyny do wzięcia” film TVP	6.35 Serwis Info Poranek.	11.05 S. dok. „Wszystkie kolory świata”	15.20 Muzyczne chwile	18.00 Łowcy staroci
17.45 „Galeria sztuki na ekranie”	8.10 „Jedziemy”	12.00 S. dok. „Ludzie i pszczoły”	15.30 „Powołanie” spektakl	19.00 Jak to jest zrobione?
17.15 „Ożeniłem się z czarownicą” komedia	8.50 „Agrobiznes”	12.45 „W kotle historii”	16.50 „Ma się rozumieć”	19.30 Jak to działa?
19.10 „Mazurki nad Wisłą”	9.00 „Jedziemy dalej”	13.15 S. „Hotel pod żyrafą i nosorożcem”	17.00 Informacje dnia	20.00 Fani czterech kótek
19.50 S. „Robin z Sherwood”	9.20 „Minęła 8.”	13.55 „Był taki dzień”		22.00 Morze złota
21.00 „Chińczyk na wynos” film obycz.	10.10 „Minęła 9.”	14.00 „Szerokie tory”		00.00 Nagi instynkt przetrwania
22.40 „Informacje kulturalne”	10.40 Plan dnia	14.25 „Mury runą”		
23.10 S. „Genialna przyjaciółka”	11.00 Serwis Info Poranek	15.15 „Kataloński sen” film dok.		
	11.30 Serwis Info Dzień	16.05 „Giganci historii”		
	13.00 Info Raport	16.45 „Giganci nauki”		
	14.30 Serwis Info Dzień	17.00 S. „Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy”		
	16.30 Info Dzień (17.45 Info Kultura)	18.00 S. „Królowa		

TVP WILNO	
7.00	Info Wilno
7.15	Studio Wilno
7.30	Moda na rodzinę
7.55	Nad Niemnem
8.10	Polonia 24
8.35	Dzikie serca
9.25	Zwierzaki Czytaki
9.45	Odlotowe opowieści
10.05	Gra słów. Krzyżówka
10.25	Słownik polsko@polski
10.55	Litwa nieoczywista
11.15	Dobre historie
11.40	Dzieła arcydzieła
11.45	S. „Korona królów. Jagiellonowie”
12.10	S. „Leśniczówka”
12.35	To je Borowicz. Podróże ze smakiem
13.00	Info Wilno
13.05	Całkiem niezła historia
13.15	Polacy Świata
13.20	Podróże Małej i Dużej
13.45	Va Banque
14.35	Gra Warszawa
15.30	Jak to działa
16.00	Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20	S. „Matki, żony i kochanki”
17.10	S. „Klan”
17.35	Odlotowe opowieści
17.45	Zwierzaki Czytaki
18.05	S. „Barwy szczęścia”
19.00	Info Wilno
19.15	Studio Wilno
19.40	S. „M jak miłość”
20.30	Wiadomości
21.00	S. „Korona królów. Jagiellonowie”
21.25	S. „Leśniczówka”
21.5	Goodbye Soviet Union
22.45	Informacje kulturalne
23.00	S. „Na sygnale”
23.50	Info Wilno
00.05	Studio Wilno
00.20	Sport
00.25	Rola życia
00.45	Kamperem po Południu

LRT TV	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.02	Dzień dobry, Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	
8.30	Wiadomości
8.55	S. „Soko Leipzig”
9.40	S. „Alpejscy detektywi”
10.25	S. „Berlińska policja”
11.15	„LRT Studio Spraw Bieżących”
12.15	(Nie)emigranci
13.15	Euromaxx
13.30	Kto i dlaczego?
14.00	Dzień dobry Litwo
14.00	15.00, 16.00
	Wiadomości
16.30	S. „Zaklinacze koni”
17.15	S. „Wszystko dla pań”
18.00	Kto i dlaczego?
18.30	Ważna godzina
19.30	„Druga strona”
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	Wiadomości Rowerowe
22.00	S. „Wikingowie”
22.50	S. „Morderstwa w Pembrookshire”
23.45	S. „Soko Leipzig”
	
6.00	Filmy anim.
7.00	S. „Ratownicy”
8.00	S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00	S. „Świeża krew”
11.00	KK2
11.30	Od...do...
12.00	Wiadomości
13.20	Pani chłopka
14.30	S. „Miłosne potyczki”
15.30	S. „Złoty chłopak”
16.30	Dobry wieczór, Litwo
18.30	Wiadomości
19.30	KK2
20.00	Od...do...
20.30	Pani chłopka
21.30	Wiadomości
22.30	„Ghost Rider 2” thriller
00.20	S. „Czarna lista”
LRT PLUS	

6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.05	(Nie)emigranci
7.00	Kto i dlaczego?
7.30	„Podróżowanie w czasie”
8.30	Wiara i życie
9.00	Dzień dobry, Litwo
11.30	Jesteśmy z Ukrainy
12.00	W sercu Litwin
13.00	Nadzieja po obu stronach Atlantyku
13.30	Euromaxx
14.00	Koncert
15.45	S. „Berlińska policja”
16.35	7 dni Kowna
17.05	S. dok. „Dynastie. Windsorowie”
17.50	S. „Służyć i bronić”
18.50	„Legends - Herman Perelstein”
19.30	„Świat według Xi Jinpinga” film dok.
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	Festiwal „Gaida 2022”
22.50	Legends. Dziś i na zawsze
23.45	Widokówki z podróży
00.00	Wiadomości DW (ros.)
00.15	Dziś na świecie (ros.)
	
6.00	Seriale anim.
7.45	S. „Szaleni sąsiedzi”
8.55	S. „W wirze miłości”
10.00	S. „Barrister Babu”
11.00	S. „Kobiety lekarz”
12.00	S. „Niewierna”
14.00	S. „Kobieta niczyja”
15.00	S. anim.
16.00	Wiadomości TV3
16.30	TV Pomoc
18.30	TV3 wiadomości
19.30	S. „Szaleni sąsiedzi”
20.30	S. „(nie)Wszystko wliczone”
21.30	Wieczorne

wiadomości TV3	
22.30	„Skok” thriller
00.25	S. „Prawo i porządek”
	
6.00	S. „Nieśmiertelny”
7.00, 13.30	Zasady mojej kuchni
8.25	S. „Czapla”
9.25, 15.55	S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
10.30	„Orzeł czy reszka”
11.35, 17.30	S. „Policja Chicago”
12.30	S. „Nieśmiertelny”
14.50	S. „Czapla”
17.00	Dzień info
18.30	Mistrzostwa LKL „CBet”- „7bet-Lietkabelis”
21.00	„Sztuka kradzieży” komedia
22.50	„Arktyka” dramat
00.55	S. „S.W.A.T.”
	
5.30, 13.00	Nowy dzień
6.30	S. „Jasnowidz”
7.30	Litewskie szkoły
8.00	S. „Tajemnica”
9.00, 19.00	S. „Historia jednego przestępstwa”
10.00	S. „Ochroniarz dzieci”
11.00, 21.25	S. „Cyganecka Lala”
12.00	W świecie koszykówki
12.30	Stop linia
14.00, 0.30	S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
15.00	S. „Jasnowidz”
16.00, 18.00	Reporter
16.20	Sport. Pogoda
16.30	Litwa na żywo
17.00, 23.30	S. dok. „Morderstwo od pierwszego wejrzenia”
18.20	Sport. Pogoda
18.30	Stop linia
20.00, 22.30	Reporter
20.40	Sport. Pogoda
20.50	S. „Jasnowidz”
22.50	Sport. Pogoda
23.00	Litwa na żywo

	
5.40	S. „Hawaii 5.0”
6.30	S. „Anatomia prawdy”
7.30	S. „Cobra 11”
8.30	„Magazynowe wojny”
9.00	„Na jednym końcu haczyk”
9.30	S. „Ostrożnie - rodzina!”
10.30	S. „Simpsonowie”
11.30	S. „Współczesna rodzina”
12.00	„Talenty Ameryki”
14.00	S. „Cobra 11”
15.00	S. „CSI. NY”
16.00	S. „Hawaii 5.0”
17.00	S. „Anatomia prawdy”
18.00	S. „Ostrożnie - rodzina!”
19.00	S. „Współczesna rodzina”
20.00	S. „El Chapo”
21.00	„Błękitna głębia 2: Rafa” thriller
22.55	S. „Elementary”
23.50	S. „Yellowstone”
	
6.00	S. „Kadin”
7.00, 17.00	„Rodzinne melodramaty”
8.00	S. „Zakazany owoc”
9.00	S. „Zranione serce”
10.00	S. „Nieśmiertelnik”
11.00	S. „Straż Przybrzeżna”
12.00	S. „Dr House”
13.00, 20.00	S. „Prawo i porządek”
14.00	S. „Major Crimes”
15.00	S. „Anupamaa”
16.00	„Zamienimy się żonami”
18.00	S. „Major Crimes”
19.00	S. „Dr House”
21.00	S. „Black Sands”
01.35	S. „Spirala”
	
6.15	S. „Dziedzictwo”
7.05	S. „Klan”
7.30	S. „Leśniczówka”
8.00	Transmisja Mszy Świętej
8.30	„Rodzinny

ekspres"	Sherwood"	Poranek	17.00 S. „Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy"	15.20 Muzyczne chwile
9.00 Wiadomości	21.00 „Dziękuję ci, życie" dramat	11.30 Serwis Info Dzień	15.30 „Nasz profesor papieżem" film dok.	15.30 „Nasz profesor papieżem" film dok.
9.10 „Kwadran polityczny"	23.05 „Informacje kulturalne"	13.00 Info Raport	16.25 „Komarowska Wiktorja" reportaż	16.25 „Komarowska Wiktorja" reportaż
9.25 „Informacje kulturalne"	23.35 „Margaret Atwood. Słowo to siła" film dok.	14.30 Serwis Info Dzień	16.50 „Ma się rozumieć"	16.50 „Ma się rozumieć"
9.40 S. „Ranczo"		16.30 Info Dzień (17.45 Info Kultura)	17.00 Informacje dnia	17.00 Informacje dnia
10.40 S. „Komisarz Alex"		18.00 „Teleexpress" Extra"	17.10 „Na zdrowie"	17.10 „Na zdrowie"
11.35 Liga Narodów w siatkówce mężczyzn. Polska-Francja	7.00 „Polonia 24"	18.15 „Teleexpress Extra"	17.35 „Don Hoppe" film dok.	17.35 „Don Hoppe" film dok.
13.50 S. dok. „Zwierzęta"	7.30 S. „Perły Bałtyku"	18.30 „O co chodzi"	18.00 „Po stronie prawdy"	18.00 „Po stronie prawdy"
15.00 S. „Wspaniałe stulecie"	8.00 „Qulszoł"	19.00 Panorama	18.50 Muzyczne chwile	18.50 Muzyczne chwile
16.00 Wiadomości	8.30 „Pytanie na śniadanie" (11.40 „Panorama")	19.20 Serwis Info	18.55 „Poczet wielkich Polaków"	18.55 „Poczet wielkich Polaków"
16.20 „ALARM!"	12.15 „Studio Lwów"	Wieczór	19.00 Modlitwa Anioł Pański	19.00 Modlitwa Anioł Pański
16.35 Gra słów. Krzyżówka	12.30 S. „Barwy szczęścia"	19.35 „O tym się mówi"	19.05 Informacje dnia	19.05 Informacje dnia
17.05 S. „Dziedzictwo"	13.00 „30 lat dookoła świata, czyli jubileusz TVP Polonia"	20.10 Info Kultura	19.15 „Rozmowy niedokończone"	19.15 „Rozmowy niedokończone"
18.00 „Teleexpress"	13.15 S. „Ojciec Mateusz" film dok.	20.15 „ALARM!"	20.25 Święty na każdy dzień	20.25 Święty na każdy dzień
18.20 „Jaka to melodia?"	15.00 „Kobieta Rys" film dok.	20.30 Wiadomości	20.30 S. anim. „Opowieści z Księgi Cnót"	20.30 S. anim. „Opowieści z Księgi Cnót"
19.00 S. „Ranczo"	16.00 Wiadomości	21.00 Gość Wiadomości	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
20.00 „Jeden z dziesięciu"	16.20 S. anim. „Agatka"	21.15 „Minęła 20."	21.20 Modlitwa różańcowa	21.20 Modlitwa różańcowa
20.30 Wiadomości	16.30 S. anim. „Mami Fatale"	22.00 „Nie da się ukryć"	21.50 „Myśląc Ojczyzna"	21.50 „Myśląc Ojczyzna"
21.15 „ALARM!"	16.40 „GO - TU - JEMY - GOFRY"	22.20 Serwis Info	22.00 Apel Jasnogórski	22.00 Apel Jasnogórski
21.35 S. „Stulecie Winnych"	16.55 S. „Barwy szczęścia"	Wieczór	22.20 Informacje dnia	22.20 Informacje dnia
22.35 „Wielki Test o Czystej Planecie"	17.25 „Kierunek Zachód"	23.30 „W tyle wizji Extra"	22.40 „Polski punkt widzenia"	22.40 „Polski punkt widzenia"
00.00 Serial fabularny	17.40 „Magazyn z Wysp"	00.00 Info Wieczór	23.00 „Św. Jan Paweł II - Przyjaciel Lublina" koncert	23.00 „Św. Jan Paweł II - Przyjaciel Lublina" koncert
	18.00 Teleexpress	00.30 „W akcji"	00.30 „Akita 101 Łez" film dok.	00.30 „Akita 101 Łez" film dok.
8.00 „Muzyczne poranki"	18.25 S. „Pogranicze w ogniu."			
8.15 „Informacje kulturalne"	19.30 „Informacje kulturalne"	7.00 „Był taki dzień"	6.00 Fani czterech kótek	6.00 Fani czterech kótek
8.40 „Co dalej?"	19.45 „Czym żyje świat"	7.02 „Informacje kulturalne"	9.00 Jak to jest zrobione?	9.00 Jak to jest zrobione?
9.25 „Vistuliada"	20.05 „Gra słów. Krzyżówka"	7.30 S. „Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy"	10.00 Skarby z szopy	10.00 Skarby z szopy
10.00 „Kraj lat dziecińczych" film dok.	20.30 Wiadomości	8.30 „Okrasa łamie przepisy"	11.00 Morze złota	11.00 Morze złota
10.40 S. „Robin z Sherwood"	21.20 S. „Blondynka"	8.55 „Przyrodnik na tropie"	12.00 Łowcy staroci	12.00 Łowcy staroci
11.50 „Ożeniłem się z czarownicą" komedia	23.05 „Polonia 24"	9.45 „Po PRLu"	13.00 Łowcy staroci: renowacje	13.00 Łowcy staroci: renowacje
13.15 S. „Dom"	23.35 „Lato, muzyka, zabawa"	10.15 S. „Stawiam na Tolka Banana"	14.00 Ocalić dom	14.00 Ocalić dom
14.55 „Uzupelnienie"		10.45 „Był taki dzień"	17.00 Skarby z szopy	17.00 Skarby z szopy
15.15 „Kinematograf - narodziny nowej sztuki" film dok.	6.35 Serwis Info	10.50 „Flesz historii extra"	19.00 Jak to jest zrobione?	19.00 Jak to jest zrobione?
16.25 „Życie nie jest łatwe" komedia	Poranek	10.55 „Nadmorskie miasta"	19.30 Jak to działa?	19.30 Jak to działa?
18.30 „Zaginione Skarby" film anim.	8.10 „Jedziemy"	11.45 „Był taki dzień"	20.00 Fani czterech kótek	20.00 Fani czterech kótek
18.40 „Przestrzeń pamięci"	8.50 „Agrobiznes"	11.50 „Saga prastarej puszczy"	22.00 Gwiazdorskie fury	22.00 Gwiazdorskie fury
19.50 S. „Robin z	9.00 „Jedziemy dalej"	12.45 „W kotle historii"	00.00 Nagi instynkt przetrwania	00.00 Nagi instynkt przetrwania
	9.20 „Minęła 8."	13.15 S. „Hotel pod żyrafą i nosorożcem"		
	10.10 „Minęła 9."	13.55 „Szerokie tory"		
	10.40 Plan dnia	14.20 „Mury runą"		
	11.00 Serwis Info	15.10 „Nazywam się Beljung. Mikołaj Beljung" film dok.		
		16.00 „Giganci historii"		
		16.45 „Giganci nauki"		

WILEŃSKA ORKIESTRA SYMFONICZNA
MIŁOŚNIKÓW MUZYKI I UCZNIOWIE JP2
ZAPRASZAJĄ NA

Koncert z okazji *Dnia Rodziny*

"...MUZYKA UNOSI SIĘ W POWIETRZU, MUZYKA NAS OTACZA,
ŚWIAT JEST TEGO PEŁEN, A TY PO PROSTU BIERZESZ TYLE ILE
POTRZEBUJESZ..." EDWARD ELGAR

8 CZERWCA, 2023 19:00

AULA GIMNAZJUM IM. ŚW. JANA
PAWŁA II W WILNIE (UL. V. DRUSKIO 11)

WWW.MUZIKOSMEGEJAI.LT
WWW.JP2.LT

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. 8 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. 8 659 57 721

USŁUGI

Muruję piec, piecyki.
Remontuję stare. Niedrogo.
Tel. 8 683 95 373

**DROGO SKUPIJE
BYDŁO**
8 620 33544
Placi od razu!

„Informuojame žemės sklypo kad. Nr. **4154/2600:52**, esančio **Vilniaus r. sav., Marijampolio sen., Parudaminio k., Mlodianovskių g. 11** savininkus **K.M.** ir **B.M.** ar jų įgaliotus asmenis ir žemės sklypo kad. Nr. **4154/2600:92**, esančio **Vilniaus r. sav., Marijampolio sen., Parudaminio k. savininko J.M.** paveldėtojus, kad MB „Geolta“ matininkas Redas Kaulinis (kval. paž. Nr. 2M-M-1874) **2023-06-16 11:30 val.** vykdys žemės sklypo (kad. Nr. **415426000035**), esančio **Vilniaus r. sav., Marijampolio sen., Parudaminio k.**, ribų ženklinimo darbus. Prireikus išsamesnės informacijos, prašom kreiptis į Redą Kaulinį adresu Jazminų g. 22A-1, Bajorų k., LT-14182 Vilniaus r., el. Paštu mb.geolta@gmail.com arba telefonu 862255790.”

Zam. 2081

Wiecej niż 20 lat doświadczenia

Plastikowe-aluminiowe OKNA, DRZWI
PODNOŠONE DRZWI GARAŽOWE

Od **189€**

Tel.: 8-616-46655, 8-640-22992
www.manonamukas.lt

Dilada

Sprzedaż balonów i wstęp
Wiązanki z balonów

ul. Kareivių 6-211, Vilnius, tel. 8 523 15128, 8 686 68827; el. p.: Info@dilada.lt, www.dilada.lt

KURIER WILEŃSKI

PRENUMERATA 2023

na kolejny miesiąc oraz do końca br. trwa do 28 dnia każdego miesiąca

WYDANIE CODZIENNE (indeks 0044)	1 mies. – 8,00 €
	3 mies. – 22,00 €
	6 mies. – 43,00 €
WYDANIE CODZIENNE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, EMERYTÓW (indeks 0227)	1 mies. – 7,00 €
	3 mies. – 20,00 €
	6 mies. – 39,00 €
WYDANIE MAGAZYNOWE (indeks 0172)	1 mies. – 3,00 €
	3 mies. – 8,50 €
	6 mies. – 17,00 €

„Kurier Wileński” można zaprenumerować:
w każdym urzędzie pocztowym (Lietuvos paštas);
drogą elektroniczną – www.prenumeruok.lt
Zasięgnąć informacji można pod nr tel. (8-5) 212 30 40
Birbinių g. 4A, LT-02121 Vilnius,
kolport@kurierwilenski.lt, www.kurierwilenski.lt

Pomóżmy ukraińskim braciom i siostram uciekającym przed koszmarem wojny!

CHCESZ POMÓC? | POTRZEBUJESZ POMOCY?

Rejestruj się www.stipruskartu.lt

#StiprūsKartu
#SilniRazem

Nacionalinis savanorių pagalbos koordinavimo centras | Narodowe Centrum Koordynacji Pomocy Wolontariuszy

Ja wam pokażę! (piątek, godz. 21.00)

Judyta – zbliżająca się do 40-tki, efektywna rozwódka i matka niespełna 18-letniej, pyskatej i niezsnośnej córki Tosi, pracuje w redakcji poczytnego pisma dla kobiet, gdzie odpowiada na listy czytelniczek. Jej związek z Adamem, przystojnym redaktorem radiowym, rozwija się w najlepsze. Nie jest to po myśli ani rodziców Judyty, którzy – sami rozwiedzeni – wciąż utrzymują bliskie stosunki i próbują kontrolować życie jedyńczki, ani przede wszystkim Tosi, która bardzo by chciała, żeby rodzice znów byli razem. Postanawia więc zrobić wszystko, żeby tak się stało. Mimo rozlicznych przeciwności Judyta i Adam zamierzają wziąć ślub na Seszelach. Pech jednak chce, że paszport Judyty właśnie stracił ważność, a na nowy trzeba czekać aż trzy miesiące...

Ranczo Wilkowyje (sobota, godz. 21.00)

Kinowa wersja perypetii mieszkańców gminy Wilkowyje nawiązująca do licznych wydarzeń we wsi przedstawionych wcześniej w serialu, który cieszył się ogromną popularnością wśród widzów. Do Wilkowyj nieoczekiwanie wraca Czerepach, który odszedł stamtąd w niesławie po aferze z lokalnym radiem. Teraz, niestety, znów triumfuje, gdyż przybywa jako kontroler Izby Obrachunkowej. Wystraszony nie na żarty wójt nakazuje sekretarzowi Dudzie przygotować kilka fałszywych dokumentów, które mają odwrócić uwagę kontrolera od prawdziwych przekrętów. Ale Czerepach, który doskonale zna zakulisowe gry wójta i metody jego działania, nie daje się na to nabrać. Sam wcześniej maczał palce w finansowych mactwach przełożonego. Odrzuca nawet propozycję łapówki. Możliwość upokorzenia wójta jest dla niego cenniejsza niż pieniądze.

Lalka – odc. 1/9 – Powrót (niedziela, godz. 23.20)

Pod nieobecność pryncypała, a zarazem przyjaciela – Wokulskiego, sklep prowadzi pan Ignacy Rzecki. Pewnego dnia Stanisław Wokulski wraca z zagranicy, przywożąc duży majątek, którego dorobił się na dostawach wojskowych. Główną motywacją działań kupca jest romantyczna miłość do pięknej Izabeli Łęckiej, córki zrujnowanego arystokraty. Ta jednak widzi w nim jedynie żalosnego parweniusza.